

R A P O R T

z realizacji

**PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA**

POWIATU LUBAŃSKIEGO

ZA LATA 2009-2010

**Opracował:
Wydział Środowiska i Rolnictwa**

Lubań, grudzień 2011

1. Wstęp.

"Program ochrony środowiska powiatu lubańskiego" został opracowany przez Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „EkoPerfekt” z/s w Piotrkowie Trybunalskim w październiku 2009 r. i został przyjęty Uchwałą Nr XLVII/256/2009 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 26 listopada 2009 roku.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami) Zarząd Powiatu co 2 lata przedstawia raport z realizacji programu ochrony środowiska.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska za lata 2009-2010.

2. Realizacja poszczególnych zadań zawartych w " Programie ochrony środowiska powiatu lubańskiego".

Działania zmierzające do poprawy stanu środowiska powiatu lubańskiego.

Zadanie:

§ Budowa sieci wodociągowej oraz bieżące remonty i modernizacja istniejących wodociągów

Realizacja :

Miasto Lubań

Sprawami zaopatrzenia miasta w wodę zajmuje się Lubańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Lubaniu.

W latach 2009-2010 oprócz prac związanych z bieżącym utrzymaniem istniejącej na terenie miasta sieci wodociągowej, prowadzono również prace obejmujące remonty i modernizację istniejącej sieci wodociągowej.

W ramach statutowych zadań związanych z zaopatrzeniem miasta w wodę, a także w oparciu o zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta Lubań plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych LPW i K Spółka z o.o. w Lubaniu na lata 2009-2011, Spółka w latach 2009-2010 zrealizowała m.in. następujące zadania:

- zakończono rozpoczęte w roku 2008 prace związane z częściową wymianą oraz nowymi odcinkami sieci wodociągowej w ulicy Starolubańskiej, Izerskiej, Zawidowskiej, Karola Miarki, Różanej, Torowej, Hutniczej i Esperantystów,
- wykonano wymianę części przyłączeniowej w ul. Zawidowskiej oraz jej połączeń z ulicą Starolubańską,
- wykonano wymianę części sieci wodociągowej w ulicy Słonecznej, Władysława Hermana i Włókienniczej oraz na odcinku pomiędzy ulicą Lwówecką i Różaną,
- wybudowano odcinek nowego wodociągu pod aktualnie prowadzoną i przyszłą zabudowę terenu przy ul. Zawidowskiej.

W wyniku tych prac wykonano sieć z rur PEHD 110 mm łącznej długości 1567,5 mb i PVC 160 mm łącznej długości 1.014,00 mb. W ramach tych robót wymienione zostały również przyłącza do budynków z rur stalowych na rury PE łącznej długości 336,0 MB. Wartość tych robót wyniosła ok. 650.000,00 złotych i były to środki wyłącznie Spółki.

Spółka na zlecenie miasta wykonała również sieć wodociągową zasilającą ogrody działkowe zlokalizowane przy ul. Brzozowej, a także wymieniła przyłącza wodociągowe budynków przy ul. Rynek przed przebudową nawierzchni.

W latach 2009-2010 Spółka usunęła również 64 awarie powstałe na sieci wodociągowej w pasach drogowych dróg gminnych i wewnętrznych na terenie miasta.

Gmina Lubań

W ramach zadania pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej w zlewni rzeki Kwisy - etap I, II, III” wybudowano sieć wodociągową w Uniegoszczu, Radogoszczu i częściowo w Nawojowie Śląskim i Kościelnikach oraz w miejscowościach: Radostów Średni, Górny i Dolny, Nawojów Łużycki. Zadania były dofinansowywane w ramach PROW Działanie: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

Całkowita wartość I zadania 4.833.505,43 złotych – dofinansowanie 2.709.770 złotych.

Całkowita wartość II zadania 3.570.762złoty – dofinansowanie 1.759.936 złotych

Zadanie realizowane etapowo.

Miasto Świeradów-Zdrój

W ramach zadania „Odbudowa ujęcia wody WRZOS w Świeradowie – Zdroju” odbudowano komorę żelbetową, wybudowano próg piętrzący – koszt inwestycji 232 038,11 zł, dotacja z MSWiA w wysokości 214 743,11 zł.

W ramach zadania „Budowa sieci wodociągowej w ulicach : Sienkiewicza, Strumykowej, Źródlanej, Bronka Czecha, Asnyka, Krótkiej, Wczasowej, Willowej, Zakopiańskiej, Strażackiej i 3 – go Maja” wykonano sieć wodociągową w ulicy Wczasowej i Sienkiewicza – wartość zadania 309 560 zł.

ISTNIEJĄCE WODOCIĄGI SIECIOWE

Stan na 31.12.2010

GMINA / WIEŚ	Stan sieci wodociągowej	
	ilość przyłączy (szt.)	długość sieci (km)
1	2	3
Leśna – miasto	492	15,2
Leśna – obszar wiejski	175	9,6
Razem miasto i gmina Leśna	667	24,8
Olszyna - miasto	744	23,0
Olszyna – obszar wiejski	334	18,8
Razem miasto i gmina Olszyna	1 078	41,8
Gmina Platerówka	497	29,3
Gmina Siekierczyn	1 080	61,6
Gmina Lubań	672	80,1
Miasto Lubań	2 118	47,2
Miasto Świeradów-Zdrój	530	40,6
RAZEM :	6 642	325,4

W porównaniu do stanu z 2003 r., tj. danych z pierwszego POŚ Powiatu Lubańskiego, długość sieci wodociągowej na koniec 2010 r. wzrosła o 82,8 km, a ilość przyłączy wzrosła o 1 600 szt.

Zadanie:**§ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych**

1. Kompleksowa termomodernizacja budynku Łużyckiego Centrum Medycznego w Lubaniu.

Projekt finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz z udziału własnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Łużyckie Centrum Medyczne w Lubaniu Sp. z o.o.

Beneficjent:

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Łużyckie Centrum Medyczne w Lubaniu Sp. z o.o.
ul. Zawidowska 4, 59-800 Lubań

Wniosek aplikacyjny został złożony dnia 28 listopada 2005 r.

Celem Projektu było zmniejszenie zużycia energii cieplnej poprzez termomodernizację czterech połączonych budynków NZOZ Łużyckie Centrum Medyczne w Lubaniu, z celem ogólnym ochrony środowiska poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Projekt obejmował następujące działania oraz rezultaty:

1. Działania związane z promocją i zarządzaniem projektem,
2. Wymianę okien dachowych i ocieplenie dachu,
3. Wymianę okien,
4. Izolację ścian.

Całkowity koszt realizacji Projektu – **2 184 227 zł, w tym:**

§ wkład własny - 412 225 zł

§ kredyt termomodernizacyjny wraz z premią termomodernizacyjną - 444 725 zł

§ środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego - 1 204 274 zł

§ inne środki – 123 003 zł

Projekt został podjęty ze względu na możliwość realnego i znacznego ograniczenia zużycia energii cieplnej, która jest niezbędna do ogrzania kompleksu połączonych budynków Łużyckiego Centrum Medycznego. Zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię, którą dostarcza zewnętrzne, niezależne przedsiębiorstwo energetyki cieplnej, pozwoliło na istotne oszczędności jej zasobów, co wpłynęło korzystnie na niższy stan zanieczyszczeń w środowisku (spadek emisji zanieczyszczeń atmosfery o blisko 40%).

Zmniejszone zapotrzebowanie energii, uzyskane w efekcie wdrożenia projektu, umożliwiło zarówno uzyskanie efektu ekologicznego, jak również ekonomicznego - obniżenia kosztów funkcjonowania spółki.

Projekt był wpisany w "Strategię Rozwoju Powiatu Lubańskiego" (z roku 1999 i aktualizacji z 2002 roku) w ramach realizacji celu operacyjnego likwidacji zagrożeń ekologicznych dzięki sukcesywnemu zmniejszaniu stężenia zanieczyszczenia atmosfery pyłami i gazami.

Podstawowe dane Projektu

Redukcja zużycia energii grzewczej w budynkach (GJ/rok)	Redukcja emisji CO ₂ do atmosfery (Mg/rok)	Redukcja emisji do atmosfery pyłów (tony/rok)	Całkowita kubatura modernizowanych budynków (m ³)	Powierzchnia ocieplonych ścian (m ²)	Powierzchnia ocieplonych dachów/stropów (m ²)	Całkowita moc systemu grzewczego (Kw)
5 003,6	404,14	2,8867	58 295	7 067,81	3 191	571,7

Okres trwania projektu, przy udziale środków z MF EOG wynosił 16 miesięcy, a jego rozpoczęcie nastąpiło w październiku 2009 roku, a zakończenie w styczniu 2011 roku. Natomiast prace termomodernizacyjne trwały 9 miesięcy od 15 marca 2010 roku do 31 października 2010 r.

2. Termomodernizacja budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu :

W 2005 roku opracowano audyt energetyczny – koszt 2.500,00 zł

Od 2006 roku rozpoczęto realizację zadania etapowo :

I etap – 2006 rok – 7.500 zł – wymiana stolarki okiennej

II etap – 2007 rok – 19.959,20 zł – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej

III etap – 2008 rok – 30.000 zł – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej

IV etap – 2009 rok – 31.720 zł – wymiana grzejników oraz montaż zaworów termostatycznych

V etap – 2010 rok – 22.906 zł – ocieplenie ścian zewnętrznych z cegły przy gruncie oraz ocieplenie dachu (skos II piętra)

Źródła finansowania :

Lata 2005-2009 – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Rok 2010 – budżet powiatu w ramach środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska

3. Termomodernizacja budynku Starostwa Powiatowego w Lubaniu

Zadanie w ramach termomodernizacji obejmuje wykonanie, dostawę i montaż okien drewnianych w budynku Starostwa Powiatowego w Lubaniu. Zadanie jest realizowane etapowo od 2009 roku :

I etap – 2009 rok - 36.356 zł

II etap – 2010 rok - 28.437 zł

III etap – 2011 rok – w trakcie realizacji –

Źródła finansowania :

Rok 2009 – Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Rok 2010 – budżet powiatu w ramach środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska

4. Termomodernizacja budynku internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu

Zadanie w ramach termomodernizacji obejmowało wykonanie, dostawę i montaż okien PCV w budynku internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu. Koszt zadania 25.000 zł. Realizacja – 2010 rok.

Źródło finansowania – budżet powiatu w ramach środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska.

5. Powiatowe Centrum Edukacyjne – Termomodernizacja – wymiana pieca CO.

Koszt zadania 26.838 zł. Realizacja 2010 rok.

Źródło finansowania – budżet powiatu w ramach środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska.

6. Modernizacja Obiektów Placówek Edukacyjnych w Lubaniu w ramach LPR.

Projekt obejmował trzy zadania opisane niżej: „Modernizacja Gimnazjum Nr 3” (termomodernizacja, wymiana instalacji c.o., instalacji elektrycznej, zagospodarowanie terenu, pracownie dydaktyczne), „Modernizacja Szkoły Podstawowej Nr 1” (wymiana pokrycia dachu, wymiana instalacji c.o. i instalacji elektrycznej, remont sali gimnastycznej, pracownie

dydaktyczne), „Modernizacja Gimnazjum Nr 2” (wymiana pokrycia dachu, wymiana instalacji c.o., wod.kan., pracownie dydaktyczne).

Projekt dofinansowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, w ramach działania "Miasta".

Modernizacja Gimnazjum Nr 3 przy ul. Różanej

W ramach zadania w roku 2009 wykonano następujące roboty: wymiana instalacji c.o., wymiana instalacji elektrycznej, wykonanie docieplenia budynku. Wartość robót zamknęła się kwotą 973.409,71 zł. Zrealizowano również roboty dodatkowe związane dociepleniem ścian piwnic - wartość tych robót 39.366,12 zł brutto - zakończenie 31.03.2010r.

W roku 2010 realizowano roboty związane z zagospodarowaniem terenu wokół szkoły (nawierzchnia z kostki, tereny zieleni, ławki, wiaty na rowery i skutery). Wartość tych robót 299.999,16 zł. Zostały również rozstrzygnięte przetargi na dostawy wyposażenia gabinetów dydaktycznych (pracownia biologii, geografii, techniki, logopedyczna, języków obcych). Wartość umów na dostawę wyposażenia 6.6039,98 zł. W lutym 2010r. ułożono wykładziny w holu na I i II piętrze.

Całość zadania została wykonana w ustalonym umową terminie do 31 maja 2010 roku.

Całkowity koszt wykonanych robót i dostaw wyniósł ok. 2.667 tys. zł z tego dofinansowanie z RPOWD wyniosło ok. 1.867 tys. zł.

Modernizacja Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Mickiewicza

W ramach zadania, wykonano:

Roboty na zewnątrz budynku:

- Ø wymieniono pokrycia dachu,
- Ø przeprowadzono częściowy remont więźby dachowej,
- Ø wykonano izolację przeciwwilgociową sali gimnastycznej

Roboty wewnątrz budynku:

- Ø wymieniono instalację c.o.,
- Ø wymieniono instalację elektryczną wraz z robotami malarskimi pomieszczeń.

W ramach zadania dokonano również zakupów związanych z wyposażeniem gabinetów języków obcych oraz przyrodniczego.

Roboty wykonywane były w okresie miesięcy lipiec – październik 2010 roku.

Koszt całkowity wykonanych robót i dostaw wyniósł ok. 1.796 tys. zł, z tego dofinansowanie z RPOWD wyniosło ok. 1.257 tys. zł.

Modernizacja Gimnazjum Nr 2 przy ul. Mickiewicza

Roboty wykonywane były w okresie miesięcy lipiec – październik 2010 roku.

W ramach zadania, wykonano:

Roboty na zewnątrz budynku:

- Ø wymieniono pokrycia dachu,
- Ø przeprowadzono częściowy remont więźby dachowej.

Roboty wewnątrz budynku:

- Ø wymieniono instalację c.o.,
- Ø wymieniono instalację wodno – kanalizacyjną.,
- Ø wymieniono instalację p. poż.

W ramach zadania dokonano również zakupów związanych z wyposażeniem gabinetów języka niemieckiego i języka angielskiego.

Koszt całkowity wykonanych robót i dostaw wyniósł ok. 758 tys. zł, a dofinansowanie z RPOWD wyniosło ok.530 tys.zł.

7. Modernizacja budynku przy ul. Brackiej 12 w Lubaniu wraz z adaptacją ciągu komunikacyjnego w Wieży Brackiej na potrzeby Lubańskiego Centrum Historycznego w Lubaniu.

Wybrany w drodze przetargu nieograniczonego wykonawca realizował zakres robót w okresie czerwiec – listopad 2010 roku.

We wrześniu przeprowadzono postępowania na wybór dostawcy wyposażenia obiektu (meble, sprzęt multimedialny itp.)

W ramach tego zadania wykonano:

W budynku przylegającym do Wieży Brackiej:

- Ø adaptację strychu na pomieszczenie użytkowe,
- Ø remont dachu w zakresie wymiany uszkodzonych elementów więźby, wymianę pokrycia dachu wraz z wymianą obróbek blacharskich, wykonanie izolacji cieplnej,
- Ø wymianę instalacji wewnętrznych (c.o., elektrycznej, wod.kan.),
- Ø wymianę stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych,
- Ø renowację elewacji,
- Ø roboty tynkarskie, okładzinowe i malarskie we wszystkich pomieszczeniach parteru i I piętra,
- Ø wymianę posadzek wraz z wykonaniem izolacji cieplnych i przeciwwilgociowych w przyziemiu budynku,
- Ø wymianę posadzek w pomieszczeniach I piętra,
- Ø przebudowę stropu klatki schodowej nad parterem,
- Ø nowe przyłącze kanalizacji sanitarnej do budynku,
- Ø zakupiono podstawowe wyposażenie i sprzęt multimedialny na potrzeby Lubańskiego Centrum Historycznego.

W wieży Brackiej:

- Ø uzupełniono brakujący bieg schodowy,
- Ø wykonano drewniane okładziny wraz z balustradami na schodach żelbetowych,
- Ø wymieniono drzwi wejściowe,
- Ø wymieniono wewnętrzną instalację elektryczną - oświetlenia wewnętrznego wieży,
- Ø wymieniono instalację zasilającą iluminację Wieży wraz z wymianą 8 szt. opraw.

8. Remont Ratusza Miejskiego w Lubaniu, zagospodarowanie placu przy Ratuszu

Prace związane z modernizacją budynku i pomieszczeń Ratusza Miejskiego, po dokonaniu wyboru wykonawcy w drodze przetargu nieograniczonego rozpoczęto w kwietniu 2010 roku. W roku 2010 zakończono większość prac wewnątrz budynku ratusza, związanych z wymianą instalacji, remontem tynków, malowaniem, wymianą lub odnową posadzek, remontem schodów, wykładzin ciągów komunikacyjnych itp.

Dokonano również wymiany całej stolarki okiennej oraz wykonano renowację zabytkowych zewnętrznych portali. Rozpoczęto również prace związane z remontem dachu i elewacji budynku. Pozostałe prace w tym m.in. wykonanie elewacji budynku, izolacji pionowej ścian budynku, zakończenie remontu sali ślubów USC, renowacji zabytkowej tarczy zegara i zakończenie remontu dachu wykonane zostaną w roku 2011. Planowany termin zakończenia robót ustalono do 30.09.2011 roku.

Zadanie planowane :

Modernizacja Przedszkola Miejskiego nr 3 przy ul. Różanej w Lubaniu

Projekt wszedł do realizacji z listy rezerwowej. Planuje się wykonanie projektu budowlanego, studium wykonalności i złożenie wniosku aplikacyjnego w I kwartale 2012 roku. Realizacja uzależniona będzie od pozytywnej oceny formalnej i kolejnej oceny merytorycznej i strategicznej i podpisaniem umowy na dofinansowanie.

Ciekawym elementem planowanym do realizacji w ramach tego zadania oprócz termomodernizacji budynku jest montaż kolektorów słonecznych na potrzeby ciepłej wody użytkowej.

Zadanie planowane jest wstępnie do realizacji na lata 2012 – 2013.

Całkowita wartość projektu wynosi ok. 1.531 tys. złotych z tego wnioskowane dofinansowanie z RPOWD 1.072 tys. złotych.

Zadania:

- § Kontynuacja budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków
- § Kontynuacja budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnej
- § Bieżące remonty istniejącej sieci kanalizacyjnej
- § Budowa szczelnych zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków

Realizacja:

Miasto Lubań

Rok 2009

I. ROBOTY KANALIZACYJNE REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW BUDŻETU MIASTA

1. Wybudowano kanalizację deszczową odwadniają ul. Agatową oraz umożliwiającą podłączenie okolicznych budowanych budynków. Długość wybudowanej kanalizacji 131mb. Uzbrojenie sieci to 8 studni PCV Ø 415 mm i 3 studnie betonowe Ø 1200 mm. Koszt zadania 50.000 zł.

2. Zakończono prace projektowe obejmujące budowę kanalizacji sanitarnej i częściowo deszczowej na terenie Osiedla Willowe I w celu uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej w ulicach tego osiedla: Papieża Jana Pawła II, Pastelowej, Błękitnej, Tęczowej, Miodowej i Wrzosowej. Na zadanie to uzyskano również stosowne pozwolenie na budowę.

Sporządzono wniosek na dofinansowanie w/w prac ze środków pochodzących z umorzenia części pożyczki zaciągniętej przez miasto w NFOŚiGW w Warszawie na przebudowę oczyszczalni ścieków. Koszt projektu 61.000 zł.

Realizacja robót przewidziana jest na lata 2012 – 2013.

Całkowity koszt inwestycji to ok. 1,6 mln zł , z tego 1,108 mln zł pochodzić będzie z umorzenia zaciągniętej pożyczki.

3. LPW i K Sp. z o.o. w Lubaniu na zlecenie miasta wykonało przebudowę sieci kanalizacyjnej i przyłączy do budynków ul. Rynek i Ratuszowej przed przebudową nawierzchni tej ulicy i zaplecza ul. Ratuszowej. Długość przebudowanej sieci 135 mb i przyłączy 38 mb. Koszt robót 49.600 złotych

II. ROBOTY KANALIZACYJNE REALIZOWANE PRZEZ SPÓŁKĘ GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ – LUBAŃSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI SPÓŁKA Z O.O. W LUBANIU Z WŁASNYCH ŚRODKÓW I DOFINASOWANIEM ZE ŚRODKÓW BUDŻETU MIASTA

Zgodnie z postanowieniami Wieloletniego Planu Inwestycyjnego kontynuowane były rozpoczęte w roku 2008 prace związane z budową sieci kanalizacyjnej na zadaniu pn. „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Lubań” obejmujące swym zakresem jeden z etapów nazwany „Kanalizacją sanitarną dla dzielnicy „Kamienna Góra” w Lubaniu – IV etap”.

1. Po skanalizowaniu w roku 2008 ulic: Armii Krajowej, Na Skarpie, Karola Miarki, Zawidowskiej, Łużyckiej, Staszica i Włókienniczej, zakończono prace w ulicy Starolubańskiej. W roku 2009 Spółka wybudowała kanalizację grawitacyjną na długości 1307 mb, przyłącza do

budynków na długości 497 mb, kanał tłoczny ścieków na długości 346 mb wraz z 4 obiektami przepompowni ścieków. Koszt robót wyniósł 800.000 zł, z tego miasto dofinansowało zadanie kwotą 250.000 zł.

2. W roku 2009 rozpoczęto również następny etap porządkowania gospodarki ściekowej na terenie miasta poprzez realizację na I etapu „Kanalizacji sanitarnej dla dzielnicy „Uniegoszcz” w Lubaniu obejmującego ul. Jeleniogórską, Kolejową, Boczna, część Główną oraz Warszawskiej (za rz. Kwisa). Wybudowano kanalizację grawitacyjną na długości 350 mb, przyłącza do budynków na długości 89 mb, kanał tłoczny ścieków na długości 430 mb wraz z 2 obiektami przepompowni ścieków oraz wykonano wpięcie kanału tłoczego w istniejącą w ul. Robotniczej sieć kanalizacji z sanitarnej wraz z dokonaniem przejścia pod rzeką Kwisa.

Całość zadania inwestycyjnego realizuje LPWiK Spółka z o.o. w Lubaniu przy częściowym dofinansowaniu robót ze środków budżetu miasta. Całkowity koszt wykonanych w roku 2009 robót wyniósł ok. 1.637 tys. zł, w tym udział miasta w realizacji inwestycji wyniósł 500 tys. zł, reszta środków pochodziła z funduszy LPWiK.

Rok 2010

I. ROBOTY KANALIZACYJNE REALIZOWANE ZE ŚRODKÓW BUDŻETU MIASTA.

1. Wybudowano dalszy odcinek kanalizacji deszczowej odwadniającej ul. Agatową i Rubinową oraz umożliwiającą podłączenie okolicznych budowanych budynków do wybudowanej sieci. Długość wybudowanej kanalizacji deszczowej – 191 mb. Uzbrojenie sieci to 8 studni PCV Ø 415 mm i 315 mm oraz 2 studnie betonowe Ø 1200 mm. Koszt zadania 60.000,00 zł.

II. ROBOTY KANALIZACYJNE REALIZOWANE PRZEZ SPÓŁKĘ GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ – LUBAŃSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI SPÓŁKA Z O.O. W LUBANIU Z WŁASNYCH ŚRODKÓW I DOFINASOWANIEM ZE ŚRODKÓW BUDŻETU MIASTA

1. Kontynuowano zadanie I etapu „Kanalizacji sanitarnej dla dzielnicy „Uniegoszcz” w Lubaniu. Zakończono prace na ul. Jeleniogórskiej, części ul. Kolejowej i Główniej.

Wybudowano 2.290 mb kanalizacji grawitacyjnej.

Całość zadania inwestycyjnego realizował LPWiK Spółka z o.o. w Lubaniu.

Koszt wykonanych w roku 2010 robót wyniósł ok. 1.483 tys. zł i były to środki wyłącznie Spółki.

Całkowite zakończenie prac objętych I etapem planuje się w roku 2011.

2. Rozpoczęto również prace na II etapie „Kanalizacji sanitarnej dla dzielnicy „Uniegoszcz”.

W roku 2010 wykonano odcinek kanalizacji tłocznej pomiędzy ulicami Lwówecką i Różaną PEHD 160 mm długości 240 mb..

Koszt wykonanych w roku 2010 robót wyniósł ok. 20 tys. zł i były to środki wyłącznie Spółki.

PRACE ZWIĄZANE Z OCZYSZCZALNIĄ ŚCIEKÓW

Oczyszczanie ścieków prowadzone jest na obiekcie zmodernizowanej i przekazanej do użytku w roku 2006 oczyszczalni ścieków. Jest to obecnie jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów na terenie Dolnego Śląska i w Polsce. Funkcjonująca oczyszczalnia ścieków gwarantuje pracę w każdych warunkach eksploatacyjnych oraz osiągnięcie wymaganego efektu ekologicznego oczyszczonych ścieków.

Technologia oczyszczania ścieków oraz gospodarka osadami są zgodne z wymogami Unii Europejskiej.

Oczyszczalnia zapewnia odbiór ścieków w ilości 6.500 m³/d oraz pozwala na uzyskanie wymaganych parametrów zredukowanych ładunków zanieczyszczeń w wyniku oczyszczenia ścieków na odpływie do rzeki Kwisy.

W roku 2010 dla zapewnienia nieprzerwanej pracy oczyszczalni LPWiK w Lubaniu wykonano drugostronne zasilania obiektu w dostawę energii elektrycznej od stacji transformatorowej zlokalizowanej przy ulicy Pogodnej, poprzez ulice Działkową i Brzozową z przejściem przez ul. Wrocławską i linię kolejową na teren oczyszczalni.

Wykonano linię kablową 20 kV długości 1.103 mb. Wartość robót ok. 253 tys zł. Roboty zostały sfinansowane w całości z otrzymanej z miasta dotacji.

Gmina miejsko - wiejska Olszyna:

W 2010 roku wykonano odbudowę przepompowni ścieków w Olszynie (przepompownia P1 przy ul. Wolności - dz. nr 775,780,765 oraz P 2 przy ul. Wolności przy szkole – dz. 734) wraz z robotami towarzyszącymi, a w szczególności takimi jak: wykonanie rurociągów tymczasowych, wymiana kanalizacji sanitarnej, demontaż istniejących pomp wraz z osprzętem i montaż nowych, czyszczenie zbiorników przepompowni, inne.

Przepompownia ścieków P 1 przy ul. Wolności - dz. nr 775,780,765 :

wykonano następujące roboty:

- Ø czyszczenie zbiornika przepompowni ścieków, studni połączeniowej i studni zasuw (tj. studni przed i za przepompownią),
- Ø rurociągi tymczasowe (obejścia),
- Ø demontaż istniejących pomp wraz z osprzętem (orurowanie i armatura) w zbiorniku przepompowni oraz komorze zasuw i szafą sterowniczą,
- Ø wykonanie skosów betonowych w przepompowni,
- Ø montaż nowych pomp o wydajności Q = 18 l/s ; H = 8,5 m wraz z osprzętem i szafką sterowniczą,
- Ø montaż biofiltrów kominkowych 300/150 – 2 szt.,
- Ø drobne prace remontowe i konserwacyjne, tj. uzupełnianie ubytków betonowych, likwidacja zbędnych otworów, malowanie ogrodzenia, utwardzanie placów, itp.,
- Ø wymiana istniejącego kanału sanitarnego ks 200 dopływowego do przepompowni na odcinku 81,5 m (od st. S4 do przepompowni ścieków) wraz z demontażem i montażem 4 studni tworzywowych o średnicy Φ 315 mm;

Przepompownia ścieków P2 przy ul. Wolności – przy szkole (dz. 734):

wykonano następujące roboty :

- Ø czyszczenie zbiornika przepompowni ścieków,
- Ø rurociągi tymczasowe (obejścia),
- Ø demontaż istniejących pomp wraz z osprzętem (orurowanie i armatura) i szafą sterowniczą,
- Ø montaż nowych pomp o wydajności Q = 6 l/s, H = 10 m wraz z osprzętem i szafką sterowniczą,
- Ø drobne prace remontowe i konserwacyjne (tj. uzupełnienie ubytków betonu, likwidacja niepotrzebnych otworów i inne).

Okres realizacji inwestycji – 24.05.2010 r. do 30.07.2010 r. Całkowity koszt inwestycji – 229.102,15 zł *netto*, 279.504,62 zł *brutto*. Inwestycja była dofinansowana ze środków MSWiA w ramach dotacji na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w wysokości 223 600 zł *brutto*.

Gmina Platerówka:

Tytuł projektu: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda”, Nr umowy: POIS.01.01.00-00-084/08-00 z dnia 14.09.2009r. Priorytet: I gospodarka wodno-ściekowa Działanie: 1.1. gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.

Międzygminna Spółka Wodno-Kanalizacyjna „SUPLAZ” Sp. z o.o. w Sulikowie rozpoczęła realizację przedsięwzięcia pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej gmin leżących w zlewni rzeki Czerwona Woda”, która to Spółka jest wnioskodawcą Projektu dofinansowanego z Funduszu Spójności.

Pomysłodawcami tego przedsięwzięcia są trzy Gminy: Sulików, Platerówka, Zgorzelec. Realizowany Projekt jest priorytetowym zadaniem na lata 2009 - 2012.

ZAKRES PROJEKTU

Projekt obejmuje swym zasięgiem:

1. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 40,05 km wraz z 32 przepompowniami, w tym:
  - w gminie Platerówka – 10,65 km (w obszarze miejscowości: Platerówka, Włosień Górny, Włosień Dolny),
  - w gminie Sulików – 24,3 km (w obszarze miejscowości : Sulików, Mikułowa, Mała Wieś Dolna, Studniska Dolne, Studniska Górne),
  - w gminie Zgorzelec – 5,1 km (w obszarze miejscowości: Kunów, Tylice)
2. Budowę oczyszczalni ścieków w Sulikowie, o przepustowości: 480 m³/d.
3. Budowę 16,43 km sieci wodociągowej w miejscowości Sulików.

CEL PROJEKTU

Celem przedsięwzięcia jest:

- wyposażenie mieszkańców gmin Sulików, Platerówka i Zgorzelec w infrastrukturę techniczną umożliwiającą odbiór i oczyszczanie ścieków komunalnych,
- zapewnienie mieszkańcom obszaru objętego Projektem odpowiedniej ilości i jakości wody do picia, ochronę głównych zbiorników wód podziemnych zlokalizowanych w obszarze przedsięwzięcia,
- ochronę powierzchniowych ujęć wody dla miasta Zgorzelec i Görlitz (Niemcy),
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Roboty Budowlane realizowane będą w ramach pięciu Kontraktów.

Prace obejmują następujące Kontrakty na Roboty Budowlane:

- Kontrakt I – Budowa oczyszczalni ścieków w Sulikowie
- Kontrakt II – Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Sulikowie, gmina Sulików
- Kontrakt III – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Sulików (Mikułowa, Mała Wieś Dolna, Studniska Dolne i Górne)
- Kontrakt IV – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Platerówka (Platerówka, Włosień Górny i Dolny)
- Kontrakt V – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Zgorzelec (Tylice i Kunów)

Oprócz w/w Kontraktów w na Roboty Budowlane w ramach Projektu realizowane są Kontrakty na usługi, które obejmują:

- Kontrakt - Promocja Projektu
- Kontrakt – Inżynier Kontraktu

WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Planowany całkowity koszt realizacji Projektu wyniesie 60,74 mln, w tym Kwota wydatków kwalifikowanych 42, 52 mln, dofinansowanie z Unii Europejskiej to 36,14 mln (85% kwoty wydatków kwalifikowanych), pożyczka z WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 10,91 mln.

Korzyści wynikające z realizacji planowanego przedsięwzięcia to:

- § zwiększenie aktywności gospodarczej lokalnej społeczności,
- § korzyści gospodarcze (rozwój, handel, usługi, produkcja),
- § zwiększenie ilości pieniądza w obrocie na lokalnym rynku,
- § zmniejszenie kosztów ochrony środowiska poprzez eliminację zanieczyszczenia lokalnych rzek ściekami trafiającymi w sposób nieoczyszczony i całkowicie niekontrolowany z obszaru objętego Projektem,
- § zmniejszenie kosztów leczenia mieszkańców z tytułu polepszenia warunków sanitarnych.

Realizacja przedsięwzięcia spowoduje w roku 2012 zebranie i poddanie procesom oczyszczania 170,0 tys. m³/rok, które w chwili obecnej w sposób niekontrolowany lub w sposób niedostatecznie oczyszczony trafiają do środowiska gruntowo-wodnego.

W wyniku realizacji Projektu, w ramach którego wykonane zostanie łącznie 40,05 km sieci kanalizacyjnych do systemu podłączonych zostanie 5352 RLM (równoważna liczba mieszkańców) w 2012 roku.

Do systemu kanalizacji sanitarnej zakończonego oczyszczalnią ścieków spełniającą wymagania prawa, przyłączonych zostanie 4 582 nowych odbiorców usług.

Po realizacji przedsięwzięcia nastąpi wzmocnienie potencjału rozwojowego Gmin objętych Projektem oraz spowoduje to osiągnięcie: strategicznych celów gospodarczych tego obszaru.

Realizacja na dzień 24.10.2011r.

Aktualnie trwają prace budowlane w ramach wszystkich pięciu Kontraktów.

Kontrakt I - Budowa mechaniczno-biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków w Sulikowie:

Na terenie oczyszczalni ścieków zostały zakończone prace budowlane.

W skład oczyszczalni wchodzi :

- § Budynek socjalny
- § Budynek techniczny
- § Bloki biologiczne
- § Magazyn Osadu Odwodnionego
- § Pompownia recykulacyjna
- § Komory stabilizacji tlenowej osadu
- § Droga wewnętrzna
- § Przepompownia ścieków PS1

Dnia 21 października 2011r. na terenie budowy oczyszczalni ścieków odbyła się uroczystość związana z zakończeniem prac kanalizacyjnych w miejscowości Kunów i Tylice oraz zakończeniem robót zasadniczych przy budowie oczyszczalni ścieków w Sulikowie. W tej chwili oczyszczalnia jest gotowa na przyjęcie ścieków. W najbliższym czasie Wykonawca ma jeszcze zakończyć prace kanalizacyjne w miejscowości Mikułowa oraz Studniska Górne. Cztery miejscowości w związku z tym zostaną skanalizowane już w 2011 roku.

Kontrakt II - Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Sulikowie:

Trwają prace na następujących odcinkach sieci: ulica Wojska Polskiego, Św. Teresy, Wiejska.

Wykonano:

- § Wodociąg - 11 561,65 m
- § Kanalizacja grawitacyjna - 7 050,36 m
- § Kanalizacja tłoczna - 1 626,60 m

Kontrakt III – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Sulików (Mikułowa, Mała Wieś Dolna, Studniska Dolne i Górne)

Wykonano:

Studniska Górne:

§ Kanalizacja grawitacyjna - 1 789,30 m

§ Kanalizacja tłoczna - 339,50 m

Studniska Dolne:

Kanalizacja grawitacyjna - 2 270,55 m

Kanalizacja tłoczna - 932,18 m

Mikułowa:

§ Kanalizacja grawitacyjna - 2 010,50 m

§ Kanalizacja tłoczna - 576,70 m

Mała Wieś Dolna:

§ Kanalizacja grawitacyjna - 1571,69 m

§ Kanalizacja tłoczna - 1095,30 m

Kontrakt IV – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Platerówka (Platerówka, Włosień Górny i Dolny)

Wykonano:

§ Kanalizacja grawitacyjna - Włosień - 4 836,30 m

Kontrakt V – Budowa sieci kanalizacyjnej w gminie Zgorzelec (Tylice i Kunów)

Wykonano:

Kunów:

§ Kanalizacja grawitacyjna - 1 406,95 m

Tylice:

§ Kanalizacja grawitacyjna - 2 698,10 m

§ Kanalizacja tłoczna - 1001,70 m

Przepompownie - 3 kpl. - Kunów PS4 - Tylice PS1 ; PS2

Na dzień 24.10.2011r. wykonano łącznie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej ok. 41 km.

Gmina Siekierzyn:

Gmina Siekierzyn w okresie od 25.06.2009 r. do 22.12.2010 r. zrealizowała inwestycję z zakresu gospodarki ściekowej, na którą pozyskała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach tych środków zrealizowano budowę kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w miejscowości **Rudzica**. **Wartość dofinansowania 2 681 680 zł, wartość całkowita zadania – 4 362 199,83 zł. Okres realizacji od 25.06.2009 r. do 22.12.2010 r. W ramach w/w projektu wykonano :**

- ✓ kanalizację sanitarną grawitacyjną - 9 320,71 m,
- ✓ kanalizację sanitarną – przykanaliki – 2 727,30 m,
- ✓ kanalizację ciśnieniową (tłoczna) – 344,60 m,
- ✓ przepompownię ścieków – 1 szt.,
- ✓ oczyszczalnię ścieków – 1 szt.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój

ROK 2009

1) Kanalizacja sanitarna w ulicy Strumykowej:

długość 410 mb,

średnica 200.

Koszt 403.484,10 zł

2) Kanalizacja sanitarna w ulicy Budowlanych

Wymiana 54 mb kolektora kanalizacji sanitarnej PCV Ø 200 przebudowa 4 studni rewizyjnych Ø 400.

Koszt 18.495 zł

ROK 2010

- 1) Kanalizacja deszczowa w ulicy Mickiewicza:
Kanał główny Ø 200 – 129, 00 mb; przykanaliki Ø 150 mm – 31,60 mb.
Koszt 40.478,00 zł
- 2) Kanalizacja deszczowa w ulicy Górskiej:
Kanał główny Ø 200 – 9,75 mb; przykanaliki Ø 150 mm – 99,80 mb.
Koszt 44.408,00 zł

Gmina miejsko – wiejska Leśna

Komunalna oczyszczalnia ścieków dla miasta Leśna została wybudowana w latach 1993 – 1998 w miejscowości Smolnik, gm. Leśna, bezpośrednio sąsiadującej z granicami administracyjnymi miasta Leśna. W poprzednich latach na oczyszczalnię dopływały ścieki komunalne z terenu miasta oraz podczyszczone ścieki technologiczne z Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „DOLWIS” w Leśnej. Z uwagi na zaprzestanie wprowadzania ścieków technologicznych z w/w zakładu poprzez miejską sieć kanalizacyjną na oczyszczalnię komunalną, nastąpiły zmiany obciążeń hydraulicznych urządzeń oczyszczalni, co miało wpływ na zachwianie procesu oczyszczalnia ścieków komunalnych.

Zakłócenia w eksploatacji oczyszczalni doprowadziły do znacznego pogorszenia jakości ścieków odprowadzanych do rzeki Kwisy oraz spowodowały przekroczenia dopuszczalnych warunków pozwolenia wodnoprawnego, co wykazały kontrole przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Delegaturę w Jeleniej Górze.

W związku z zaistniałą sytuacją Gmina Leśna podjęła działania zmierzające do przywrócenia właściwej pracy oczyszczalni przy zmniejszonym dopływie ścieków surowych oraz zapewnienia wymaganego stopnia oczyszczania ścieków.

Gmina Leśna aktualnie jest w trakcie realizacji przedsięwzięcia pn. *Modernizacja oczyszczalni ścieków w Smolniku*, zgodnie z następującym harmonogramem:

Etap I – termin realizacji do 31 grudnia 2010 roku :

realizacja działań doraźnych wynikających z opracowania pn. *Program naprawczy dla oczyszczalni ścieków w Smolniku*,

Etap II – termin realizacji do 31 grudnia 2011 roku :

opracowanie dokumentacji technicznej pn. *Modernizacja oczyszczalni ścieków w Smolniku*,

Etap III – termin realizacji do 30 czerwca 2012 roku :

- 1) przyjęcie projektu budowlanego i wykonawczego,
- 2) uzyskanie niezbędnych pozwoleń,
- 3) przygotowanie procedury przetargowej na wykonawstwo,

Etap IV – termin realizacji do 31 grudnia 2012 roku :

- 1) uruchomienie procedury przetargowej w celu wyłonienia wykonawcy,
- 2) realizacja I części modernizacji oczyszczalni według opracowanej dokumentacji w zakresie:
  - § dostosowania stanowiska zlewnego ścieków dowożonych,
  - § przebudowy pompowni ścieków ogólnych,
  - § budowy piaskownika poziomego,
  - § przebudowy reaktora biologicznego,
  - § zmiany wyposażenia pompowni recyrkulatu,
  - § zmiany wyposażenia osadnika radialnego (jednego),
  - § zmiany wyposażenia stanowiska dmuchaw,
  - § budowy infrastruktury technicznej elektrycznej (sieci) oraz układów kontrolno – pomiarowych (AKPiA) procesów mechanicznego podczyszczania i biologicznego oczyszczania ścieków,

Etap V – termin realizacji do 30 czerwca 2013 roku :

realizacja II części modernizacji oczyszczalni w następującym zakresie :

- § budowy nowego stanowiska odwadniania osadu ustabilizowanego,
- § przebudowy istniejącego stanowiska magazynowania osadu odwodnionego,
- § budowy gruntowego wymiennika ciepła,

§ zmiany osprzętu komór fermentacyjnych i pompowni osadu ustabilizowanego,

§ budowy infrastruktury technicznej,

Etap VI – termin realizacji do 31 grudnia 2013 roku :

- 1) przeprowadzenie rozruchu technologicznego urządzeń,
- 2) osiągnięcie efektu ekologicznego.

Gmina Lubań:

W planach Gminy Lubań jest *Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach*, która została przejęta od Agencji Nieruchomości Rolnych we Wrocławiu. Na przedmiotową inwestycję ANR zobowiązała się przekazać bezzwrotną pomoc finansową w kwocie 1 000 000 zł.

W latach 2009 – 2010 na terenie powiatu lubańskiego dokonano zgłoszeń do organu budowlanego w zakresie budowy samodzielnych oczyszczalni przydomowych ścieków (niewymagających uzyskania pozwolenia wodnoprawnego) w następującej ilości:

2009 - 10 szt., 2010 – 9 szt.

W 2009 roku wydano 1 pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w zakresie wprowadzania oczyszczonych ścieków w przydomowej oczyszczalni ścieków do ziemi systemem drenażu rozsączającego w miejscowości Wesołówka, gm. Siekierczyn.

ISTNIEJĄCE SIECI KANALIZACYJNE

Stan na 31.12.2010

GMINA / WIEŚ	Stan sieci kanalizacyjnej	
	ilość przyłączy (szt.)	długość sieci (km)
1	2	3
Leśna – miasto	415	16,9
Leśna – obszar wiejski	0	0
Razem miasto i gmina Leśna	415	16,9
Olszyna - miasto	634	21,3
Olszyna – obszar wiejski	254	18,8
Razem miasto i gmina Olszyna	888	40,1
Gmina Platerówka	0	0
Gmina Siekierczyn	719	45,9
Gmina Lubań	11	0,8
Miasto Lubań	2 220	55,6
Miasto Świeradów-Zdrój	236	34,6
RAZEM :	4 489	193,9

W porównaniu do stanu z 2003 r., tj. danych z pierwszego POŚ Powiatu Lubańskiego, długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2010 r. wzrosła o 86,2 km, a ilość przyłączy wzrosła o 1 742 szt.

Zadania:

- § Zwiększenie przepustowości koryt przez, między innymi, modernizację kanałów, czyszczenie i udroźnienie koryt rzek
- § Modernizacja zabudowy hydrotechnicznej

Realizacja :**REGIONALNY ZARZĄD GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU**

W ramach w/w zadań, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Nadzór Wodny w Zgorzelcu w latach 2009 – 2010 wykonał roboty na ciekach będących w jego administracji w następującym zakresie:

Rok 2009 :

1. awaryjna zabudowa wyrwy na potoku Bruśnik w km 1 + 530 ÷ 1 + 550 w miejscowości Świecie, gm. Leśna ; wartość zadania (brutto) - 30 220,35 zł,
2. usunięcie 3 szt. wypróchniałych drzew gatunku wierzba rosnących na lewej skarpie brzegowej rzeki Kwisy przy ul. Żeromskiego w m. Leśna; wartość zadania 5 001,00 zł (brutto),
3. interwencyjno – awaryjne roboty udrażniająco – zabezpieczające na potoku Bruśnik w celu likwidacji skutków powodzi z czerwca i lipca 2008 r. ; wartość zadania - 19 000 zł (brutto),
4. interwencyjno – awaryjne udroźnienie rzeki Kwisy w m. Lubań w celu likwidacji skutków powodzi z lipca 2008 r.; wartość zadania – 29 697,59 zł (brutto),
5. fragmentaryczny remont modernizacyjny ubezpieczeń brzegowych koryta potoku Łużyca w km 5 + 800 ÷ 7 + 290 w m. Wolimierz, Pobiedna; wartość zadania – 508 764,02 zł (brutto),
6. odbudowa muru oporowego na potoku Łużyca w celu zabezpieczenia budynku mieszkalnego przy ul. Długiej 27 w Świeradowie – Zdroju (osiedle Czerniawa); wartość zadania – 54 646,80 zł (brutto),
7. modernizacja muru oporowego na rzece Kwisie w km 121 + 730 ÷ 121 + 790 przy ul. Ratowników Górskich w Świeradowie – Zdroju; wartość zadania – 7 747,00 zł (brutto),

Ogółem wartość robót wykonanych w 2009 r. na rzekach i potokach RZGW wyniosła 655 076,76 zł.

Rok 2010 :

1. usunięcie zatorów z koryta rzeki Kwisy w km 71 + 000 w m. Radogoszcz, gmina Lubań ; wartość zadania – 7 377,05 zł (brutto),
2. awaryjne udroźnienie i odtworzenie zniszczonej zabudowy brzegowej i dennej koryta Miłoszowskiego Potoku w km 1 + 600 ÷ 2 + 640 oraz 3 + 730 ÷ 4 + 000 gm. Leśna; wartość zadania - 505 000,70 zł (brutto),
3. wykonanie pilnej wycinki podmytych i połamanych drzew z gatunku wierzba rosnących na brzegu rzeki Kwisy w m. Radogoszcz, gm . Lubań ; wartość zadania - 1 500 zł (brutto),
4. awaryjne udroźnienie i odtworzenie zniszczonej zabudowy brzegowej i dennej koryta Miłoszowskiego Potoku w km 2 + 640 ÷ 3 + 280 w m. Miłoszów gm. Leśna; wartość zadania – 1 140 700,00 zł (brutto),
5. awaryjna zabudowa wyrwy brzegowej rzeki Kwisy w km 77 + 400 ÷ 77 + 430 w miejscowości Kościelniki, gm. Lubań; wartość zadania – 30 500 zł (brutto),
6. awaryjne odtworzenie potoku Grabiszówka w m. Jurków, gm. Leśna; wartość zadania – 63 574,31 zł (brutto),
7. awaryjne udroźnienie i odtworzenie zabudowy brzegowej i dennej koryta potoku Bruśnik w m. Świecie; wartość zadania - 731 512,00 zł (brutto),
8. awaryjne udroźnienie i odtworzenie zniszczonej zabudowy brzegowej i dennej koryta Miłoszowskiego Potoku w km 4 + 100 ÷ 4 + 900 w Miłoszowie, gm. Leśna; wartość zadania – 511 003,10 zł (brutto),

9. awaryjne udrożnienie i odtworzenie zniszczonej zabudowy brzegowej i dennej koryta Miłoszowskiego Potoku w km 3 + 280 ÷ 3 + 730 w Miłoszowie, gm. Leśna ; wartość zadania – 505 000,70 zł (brutto),
10. wycinka 16 drzew z brzegu Czarnego Potoku w m. Świeradów – Zdrój (osiedle Czerniawa); wartość zadania - 4 200,00 zł (brutto),
11. wykonanie wycinki 6 szt. drzew z brzegu potoku Grabiszówka w m. Grabiszycze Średnie; wartość zadania - 8 540,00 zł (brutto),
12. awaryjna zabudowa wyrwy brzegowej na Czarnym Potoku w Świeradowie – Zdroju (osiedle Czerniawa), ul. Górzysta 7 ; wartość zadania 32 209,21 zł (brutto),
13. awaryjna zabudowa wyrwy brzegowej na rzece Kwisie w km 77 + 170 ÷ 77 + 225 w m. Jałowiec, gm. Lubań; wartość zadania – 59 615,39 zł.

O g ó ł e m wartość robót wykonanych w 2010 r. na rzekach i potokach RZGW wyniosła 3 600 732,46 zł.

Ponadto, RZGW Wrocław realizowało następujące zadania w ramach usuwania skutków powodzi z 2010 roku finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie :

1. remont modernizacyjny zabudowy regulacyjnej rz. Kwisy w km 120 + 199 ÷ 120 + 710 w m. Świeradów – Zdrój; wartość zadania - 2 233 881,70 zł, termin realizacji – 21.10.2009 r. do 31.05.2011 r.,
2. udrożnienie koryta i fragmentaryczny remont modernizacyjny zabudowy brzegowej i dennej rz. Kwisy w km 86 + 900 ÷ 87 + 600 oraz odcinka ujściowego potoku Bruśnik w km 0 + 000 ÷ 0 + 350 w m. Leśna – etap I ; wartość zadania – 949 446,34 zł, termin realizacji - 05.11.2010 r. do 30.09.2011 r.,
3. jw. – roboty dodatkowe wykonane zostały do 30.09.2011 r.; wartość zadania – 52 890,02 zł.

W ramach realizacji zadania dot. modernizacji zabudowy hydrotechnicznej, w 2009 roku, na zlecenie ówczesnych Jeleniogórskich Elektrowni Wodnych Sp. Z o.o., Zakład Budownictwa Wodnego i Geodezji Instytutu Geotechniki i Hydrotechniki Politechniki Wrocławskiej opracował koncepcję przebudowy lub rozbudowy urządzeń zrzutowych zbiornika retencyjnego Złotniki – zrealizowanie której daje gwarancję bezpiecznego przepuszczania wód z zachowaniem wymaganych aktualnie obowiązującymi przepisami przewyższeń. Dla poprawy warunków przepuszczania wód przez te urządzenia uznano przebudowę przelewu stokowego z odprowadzeniem bocznym uzupełnioną o przebudowę istniejących w szybie sztolni obiegowej dwóch przewodów o przekroju 1,4 m każdy na dwa przewody o przekroju 2,2 m każdy. Realizacja zadania nastąpi po zapewnieniu jej finansowania.

DOLNOŚLĄSKI ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZŃ WODNYCH WE WROCŁAWIU

Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Oddział w Lwówku Śląskim, jako samorządowa jednostka organizacyjna wykonująca zadania Marszałka Województwa Dolnośląskiego w zakresie praw i obowiązków określonych przepisami ustawy – Prawo wodne, wykonał zadania w następującym zakresie:

I. WYKAZ ZADAŃ Z ZAKRESU UDROŻNIENIA I KONSERWACJI CIEKÓW ZREALIZOWANYCH W 2009 ROKU :

wody istotne dla rolnictwa :

- 1) **ciek Olszówka w m. Olszyna i gm. Olszyna** - konserwacja na odcinku 2,55 km (całkowita długość 13,40 km), termin realizacji – 15.07.2009r. do 30.09.2009r., wartość zadania (brutto) – **47 355,58 zł**, źródła finansowania – **32 255,58 zł budżet Państwa, 15 000 zł** inne środki (środki gmin),wykonawca robót – Rejonowy Związek Spółek Wodnych Zgorzelec,
- 2) **ciek R – S** w miejscowości **Zacisze**, gm. Leśna – konserwacja na odcinku 0,25 km (całkowita długość 4,50 km) , termin realizacji 20.07.2009r. do 29.08.2009 r., wartość

- zadania **21 711,05 zł**, w tym środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – RZSW Zgorzelec,
- 3) **ciek Bród** w m. Henryków Lubański, gm. Lubań – konserwacja na odcinku 4,40 km (całkowita dł. 10,50 km), termin realizacji 09.06.2009r. do 30.10.2009r., wartość zadania **16 583,46 zł**, w tym: 7 783,46 zł z budżetu Państwa, 8 800 zł – inne źródła (środki gmin), wykonawca robót - Przedsiębiorstwo Konserwacji Urządzeń Wodnych i Melioracyjnych „MELIOBUD” Nowogrodzic,
  - 4) **Żarecki Potok** w miejscowościach Gronów i Sławnikowice, gmina Zgorzelec i **m. Wyręba, gmina Siekierzyn**, konserwacja na odcinku 3,79 km (całkowita dł. 18,00 km), termin realizacji – 09.06.2009 r. do 30.10.2009 r., wartość zadania **14 296,39 zł** - środki z budżetu Państwa, wykonawca robót - j. w.,
  - 5) **ciek Slotwa** w miejscowościach : **Jałowiec, Kościelnik Dolny**, gm. Lubań, **Kościelnik Średni**, gm. Leśna – konserwacja na odcinku 2,33 km (całkowita dł. 7,20 km), termin realizacji – 01.07.2009r. do 14.08.2009r.; wartość zadania **9 062 zł**, w tym: **4 562,47 zł** – środki budżetu Państwa, **4 500 zł** – środki gmin,
  - 6) **ciek Złoty Potok** w m. **Henryków Lubański**, gm. Lubań – konserwacja na odcinku 2,80 km (całkowita długość 5,00 km), termin realizacji – 03.07.2009 r. do 30.10.2009 r.; wartość zadania **13 567,73 zł**, w tym: **6 867,73 zł** – środki z budżetu Państwa, **6 700 zł** – środki gmin, wykonawca robót – „INSBUD” Zgorzelec,
  - 7) **ciek Lipniak** w miejscowości **Rudzica, gm. Siekierzyn**, Mikułowa, gm. Sulików - konserwacja na odcinku 4,10 km (całkowita dł. 5,00 km), termin realizacji 01.07.2009r. do 30.09.2009r., wartość zadania **29 239,28 zł**, w tym: **23 739,28 zł** z budżetu Państwa, **5 500 zł** – środki gmin, wykonawca robót – RZSW Bolesławiec,
  - 8) **ciek R – K** w miejscowości Stankowice, gm. Leśna – konserwacja na odcinku 0,10 km (całkowita dł. 4,60 km), termin realizacji – 03.09.2009 r. do 30.10.2009 r., wartość zadania **28 992,12 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót „WALKOP” Leśna,
  - 9) **ciek Luciąża** w miejscowości Radostów, gm. Lubań – konserwacja na odcinku 0,10 km (całkowita dł. ciek 12,50 km), termin realizacji -15.10.2009r. do 30.11.2009 r., wartość zadania **16 825,89 zł** – ze środków budżetu Państwa, wykonawca robót RZSW Bolesławiec,
  - 10) **ciek Siekierka (Siekierka II)** w m. Siekierzyn, gm. Siekierzyn – konserwacja ciek 0,10 km, termin realizacji -15.10.2009 r. do 30.11.2009 r., wartość zadania **9 775,65 zł** ze środków z budżetu Państwa; wykonawca robót RZSW Bolesławiec,
  - 11) **ciek Gozdnica** w m. Lubań, Pisaczów, Pisarzowice, gm. Lubań, m. Lubań – konserwacja na długości 4,00 km (całkowita dł. ciek 5,50 km), termin realizacji – 24.08.2009 r. do 25.10.2009 r., wartość zadania **16 920,61 zł** - środki z budżetu Państwa, wykonawca robót RZSW Bolesławiec,
  - 12) **ciek Siekierka**, miasto Lubań – konserwacja na odcinku 2,14 km (całkowita dł. 15,30 km), termin realizacji 21.08.2009 r. do 31.08.2009 r., wartość zadania **21 285,46 zł**, w tym: **11 285,46 zł** – środki z budżetu Państwa, **10 000 zł** – środki gmin, wykonawca robót – ZUG „CER” Nowogrodzic,
  - 13) **ciek R – J**, miasto Olszyna i gm. Olszyna – konserwacja na odcinku 0,20 km (całkowita dł. 5,0 km), termin realizacji 04.11.2009 r. do 09.12.2009r., wartość zadania **16 865,65 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – F.U. „KACPER” Pokrzywnik,

wody nieistotne dla rolnictwa:

- 1) **ciek Włosienica** w miejscowościach: Włosień, Platerówka, Zalipie, gm. Platerówka – konserwacja na odcinku 7,90 km (całkowita dł. 17,40 km), termin realizacji – 26.08.2009r. do 15.10.2009 r., wartość zadania – **17 641,66 zł**, w tym: **7 641,66 zł** – środki z budżetu Państwa, **10 000 zł** – środki gminy, wykonawca robót - ZUG „CER” Nowogrodzic,
- 2) **j.w. – roboty dodatkowe na wartość 5 415,86 zł**.

Ogółem wartość robót z zakresu udroźnienia i konserwacji cieków zrealizowanych w 2009 roku wynosiła : 285 538,39 zł.

II. WYKAZ ZADAŃ Z ZAKRESU UDROŹNIENIA I KONSERWACJI CIEKÓW ZREALIZOWANYCH W 2010 ROKU :

wody istotne dla rolnictwa:

- 1) **ciek Bród** w m. Henryków Lubański, gm. Lubań – konserwacja ciek na odcinku 4,40 km (całkowita dł. 10,50 km), termin realizacji 02.06.2010 r. do 30.09.2010 r., wartość zadania **15 035,28 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – UliPZ S. Winiarski,
- 2) **ciek Luciąża** w miejscowości **Radostów Dolny**, gm. Lubań – konserwacja ciek na odcinku **1,58 km** (całkowita dł. 12,50 km), termin realizacji – 09.07.2010 r. do 15.09.2010 r., wartość zadania – **37 129,60 zł**, w tym: **17 129,60 zł** – środki z budżetu Państwa, **20 000 zł** inne (środki gmin), wykonawca robót – RZSW Bolesławiec,
- 3) **ciek Siekierka (zad. Siekierka I)**, miasto Lubań - konserwacja ciek na odcinku 2,28 km (całkowita dł. 15,30 km), termin realizacji – 09.07.2010 r. do 16.08.2010 r., wartość zadania **17 701,59 zł** - środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – ZRI R. Kurowski,
- 4) **ciek R – S**, Olszyna Dolna, gm. Olszyna, Jałowiec, gm. Lubań – konserwacja na odcinku 2,0 km (całkowita dł. 4,20 km), termin realizacji 12.07.2010 r. do 12.08.2010 r., wartość robót **18 851,26 zł**, w tym: **8 851,26 zł** – środki z budżetu Państwa, **10 000 zł** – środki gmin, wykonawca robót – RZSW Bolesławiec,
- 5) **ciek Siekierka (zad. Siekierka II)**, gmina Siekierka – konserwacja ciek na odcinku 2,353 km (całkowita dł. 15,30 km), termin realizacji – 13.07.2010 r. do 30.09.2010 r., wartość zadania **27 869,11 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – PHU MAXBUD,
- 6) **ciek Siekierka (zad. Siekierka III)**, miasto Lubań – konserwacja ciek na długości 0,22 km (całkowita dł. 15,30 km), termin realizacji – 10.11.2010 r. do 10.12.2010 r., wartość zadania **25 800,01 zł**, w tym: **15 800,01 zł** – środki własne, **10 000 zł** – środki gmin, wykonawca robót – ZUG CER,
- 7) **ciek Luciąża – roboty dodatkowe**, Radostów Dolny, Radostów Średni, gmina Lubań - konserwacja ciek na odcinku 0,23 km (całkowita długość 12,50 km), termin realizacji – 17.11.2010 r. do 06.12.2010 r., wartość zadania **59 649,75 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – RZSW Bolesławiec,

wody nieistotne dla rolnictwa :

- 1) **ciek Włosienica**, Zalipie, gm. Platerówka – konserwacja na odcinku 1,40 km (całkowita dł. 2,70 km), termin realizacji 12.07.2010 r. do 20.08.2010 r., wartość zadania **9 473,00 zł**, w tym: **4 973,00 zł** – środki z budżetu Państwa, **4 500 zł** – środki gmin, wykonawca robót – RZSW Bolesławiec.

O G Ó Ł E M wartość robót z zakresu udroźnienia i konserwacji cieków zrealizowanych w 2010 r. wyniosła **211 509,60 zł**.

III. WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH Z ZAKRESU MELIORACJI WODNYCH REALIZOWANYCH W 2010 ROKU :

- 1) **OLSZÓWKA – odbudowa koryta ciek oraz ciek R – S**, gm. Olszyna, Lubań i Gryfów Śląski ; **zakres rzeczowy** : dokumentacja projektowo – kosztorysowa, **termin realizacji**: 09.2008r. do 12.2010 r., **wartość kosztorysowa** : **498 980 zł** ; **wykonanie w 2010 r.** **165 312,4 zł** – środki z budżetu Państwa,
- 2) **SIEKIERKA – odbudowa koryta ciek**, gm. Siekierzyn, **zakres rzeczowy** – koncepcja i studium wykonalności , **termin realizacji** – 10.2010 r. do 05.2011 r., **wartość kosztorysowa** -**140 465 zł**, w tym : wykonanie w 2010 r. – **65 000 zł** – środki z budżetu Państwa,
- 3) **HENRYKÓW LUBAŃSKI**, gm. Lubań, **zakres rzeczowy** – 5 działek geodezyjnych – zmiana sposobu użytkowania, **termin realizacji** – 08.2009r. do 11.2011 r., **wartość kosztorysowa** - **32 920 zł**; **wykonanie w 2010 r.** – **610 zł** – środki z budżetu Państwa.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROW 2007 – 2013 :

- 1) **BRÓD etap II – odbudowa koryta ciek**, gm. Lubań , **zakres robót** - odbudowa koryta ciek 1,70 km, **termin realizacji** – 08.2010 r. do 05.2011 r. , **wartość kosztorysowa**

– 2 393 214 zł, wykonanie w 2010 r. ogółem **1 319 951,30 zł**, w tym : 811 445,50 zł – środki UE, 508 505,80 zł – środki budżetu Państwa.

O g ó ł e m wartość robót i dokumentacji na zadania inwestycyjne z zakresu melioracji wodnych realizowanych w 2010 r. wyniosła 1 550 873,70 zł.

IV. WYKAZ ZADAŃ Z ZAKRESU USUWANIA SKUTKÓW POWODZI ZREALIZOWANYCH W 2010 ROKU :

- 1) **wały p/pow. Olszówka**, gmina Olszyna, **rozmiar wykonany w 2010 r.** – 0,02 km, **termin realizacji** – 15.09.2010 r. do 27.09.2010 r., **wartość robót** – **9 915,15 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót - ZUG CER,
- 2) **ciek Luciaża** , m. Radostów Dolny, Radostów Górny – gm. Lubań, **rozmiar wykonany w 2010 r.** – 0,85 km, **termin realizacji** – 20.09.2010 r. do 10.12.2010 r., **wartość zadania** – **64 851,20 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – RZSW Bolesławiec,
- 3) **ciek R – K II** , Stankowice, gm. Leśna , **rozmiar robót w 2010 r.** – **0,012 km**, **termin realizacji** – 10.11.2010 r. do 10.12.2010 r., **wartość zadania** – **23 200,01 zł** - środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – ZUG CER,
- 4) **ciek R – K III** , gm. Leśna , **rozmiar wykonany w 2010 r.** – 0,010 km (odcinkowe udroźnienie), **termin realizacji** – 10.08.2010 r. do 16.08.2010 r., **wartość zadania** - **4 879,94 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót - PHU WALKOP ,
- 5) **ciek Włosienica**, Włosień , gm. Platerówka, **rozmiar wykonany w 2010 r.** – 1,0 km, **termin realizacji** – 02.12.2010 r. do 15.12.2010 r. , **wartość zadania** - **47 438,79 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – PHU WALKOP,
- 6) **ciek Włosienica (zad. Włosienica II)** , Włosień, gm. Platerówka, **rozmiar robót wykonany w 2010 r.** – 1,030 km, **termin realizacji** – 17.12.2010 r. do 27.12.2010 r., **wartość zadania** – **21 490,32 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – PHU WALKOP.

O g ó ł e m wartość robót z zakresu usuwania skutków powodzi zrealizowanych w 2010 roku wyniosła 171 775,41 zł.

V. WYKAZ ZADAŃ Z ZAKRESU KONSERWACJI WAŁÓW PRZECIWPOWODZIOWYCH ZREALIZOWANYCH W 2010 ROKU :

- 1) **wał na rzece Kwisie**, gmina Leśna – **rozmiar wykonany w 2010 r.** - konserwacja na odcinku 0,70 km (długość całkowita 2,10 km), **termin realizacji** – 05.08.2010 r. do 17.08.2010 r., **wartość robót** - **1 060,59 zł** - środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – RZSW Zgorzelec,
- 2) **wał na rzece Kwisie**, gmina Lubań – **rozmiar wykonany w 2010 r.** – konserwacja na odcinku 4,80 km (długość całkowita 5,80 km), **termin realizacji** – 09.07.2010 r. do 05.11.2010 r., **wartość robót** – **23 703,93 zł** – środki z budżetu Państwa, wykonawca robót – ZRI R. Kurowski.

O g ó ł e m wartość robót z zakresu konserwacji wałów przeciwpowodziowych zrealizowanych w 2010 r. wyniosła 24 764,52 zł.

Zadania:

- § Wykonanie studium zabezpieczenia przed powodzią doliny Kwisy
- § Dopuszczenie magazynu przeciwpowodziowego

Realizacja:

STUDIUM OCHRONY PRZED POWODZIĄ ZLEWNI RZEKI KWISY

Zgodnie z artykułem 79 ust. 2 Ustawy Prawo Wodne, dla potrzeb planowania ochrony przed powodzią, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządza studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią, w których w zależności od sposobu zagospodarowania terenu oraz ukształtowania tarasów zalewowych, terenów depresyjnych i bezodpływowych dokonuje podziału obszarów na:

1. obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową,
2. obszary, służące przepuszczaniu wód powodziowych, zwane dalej "obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią"
3. obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

W 2006 r. na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu opracowane zostało przez Wrocławską Agencję Rozwoju Regionalnego " Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ".

"Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Kwisy" obejmuje główne cieki zlewni Kwisy, kontrolowane przez IMGW - Kwisę i Czarny Potok oraz 10 mniejszych cieków: Długi Potok, Wojtkówka (Mrożynka), Oldza, Bruśnik, Miłoszowski Potok, Grabiszówka, Olszówka, Siekierka, Luciaża (Struga), Iwnica (Błotniak).

Dla głównych cieków zlewni, kontrolowanych przez IMGW (Kwisa, Czarny Potok - ogółem 141 km) w oparciu o pomiary geodezyjne, obliczenia hydrauliczne i inwentaryzację w terenie opracowano strefy zagrożenia powodziowego Q10% i Q1% program przedsięwzięć inwestycyjno-modernizacyjnych ochrony przeciwpowodziowej w dwóch wariantach z uwzględnieniem budowy "suchych" zbiorników przeciwpowodziowych oraz wyznaczono obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią i obszary, wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą i kulturową. Dla pozostałych cieków opracowano ogólny program działań ochrony przeciwpowodziowej.

Studium obejmuje 35 tomów jn..:

Tom 1. Hydrologia wielkich wód.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

B. Pozostałe ważniejsze cieki.

Tom 2. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

1. Kwisa (Dolna).

Tom 3. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

1. Kwisa (zbiorniki).

Tom 4. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

1. Kwisa (górna).

Tom 5. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

2. Czarny Potok.

Tom 6. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

3. Ocena efektywności redukcji rzeczywistych i hipotetycznych fal na zbiornikach istniejących.

Tom 7. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

4. Załączniki graficzne - mapy stref zagrożenia powodziowego.

Tom 8. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.

A. Dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku.

5. Symulacyjne obliczenia przepustowości koryta i doliny dla przepływu Qm i Qk.

- Tom 9. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
1. Długi Potok.
- Tom 10. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
2. Wojtówka (Mrożynka).
- Tom 11. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
3. Oldza.
- Tom 12. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
4. Bruśnik.
- Tom 13. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
5. Miłoszowski Potok.
- Tom 14. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
6. Grabiszówka.
- Tom 15. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
7. Olszówka.
- Tom 16. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
8. Siekierka.
- Tom 17. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
9. Luciąża (Struga).
- Tom 18. Inwentaryzacja i ocena aktualnego stanu zabudowy i zagrożenia powodziowego zlewni rzeki Kwisy.
- B. Inwentaryzacja i ocena zagrożeń zasięgów zalewów i stref powodziowych na podstawie powodzi historycznych (1977, 1981 i innych) dla pozostałych większych cieków.
10. Iwnica (Błotniak).
- Tom 19. Koncepcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.
- A. Koncepcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

1. Wariant 1 - Ochrona bierna.

a) w dolinie rzeki Kwisy: Kwisa Dolna.

Tom 20. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

1. Wariant 1 - Ochrona bierna.

a) w dolinie rzeki Kwisy: Kwisa Górna.

Tom 21. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

1. Wariant I- Ochrona bierna.

b) w dolinie Czarnego Potoku.

Tom 22. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy

1. Wariant I- Ochrona bierna.

c) w dolinach pozostałych większych cieków

1. Długi Potok.

2. Mrożynka (Wojtkówka).

3. Oldza.

4. Bruśnik.

5. Miłoszowski Potok.

6. Grabiszówka.

7. Olszówka.

8. Siekierka.

9. Luciąża (Struga).

10. Iwnica (Błotniak).

Tom 23. Konceptcja zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcja zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

2. Wariant II - ochrona bierna i czynna (w tym zbiorniki)

a) Analiza potencjalnych możliwości lokalizacji zbiorników.

Tom 24. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

2. Wariant II - ochrona bierna i czynna (w tym zbiorniki).

b) Ochrona w dolinie rzeki Kwisy: Kwisa Dolna.

Tom 25. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

2. Wariant II - ochrona bierna i czynna (w tym zbiorniki)

b) Ochrona w dolinie rzeki Kwisy: Kwisa Górna.

Tom 26. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

2. Wariant II - ochrona bierna i czynna (w tym zbiorniki)

c) Ochrona w dolinie Czarnego Potoku (z projektowanym zbiornikiem Mirsk).

Tom 27. Konceptcje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptcje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

2. Wariant II - ochrona bierna i czynna (w tym zbiorniki)

d) Ochrona w dolinach niektórych większych cieków

1. rzeka Oldza z projektowanym zbiornikiem Oleszna

2. zbiornik Oleszna na rzece Oldzy
3. potok Bruśnik z projektowanym zbiornikiem Świecie
4. zbiornik Świecie na potoku Bruśnik
5. potok Grabiszówka z projektowanym zbiornikiem Jurków
6. zbiornik Jurków na potoku Grabiszówka
7. potok Iwnica z projektowanym zbiornikiem Gościszów
8. zbiornik Gościszów na potoku Sowinka.

Tom 28. Konceptje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy

3. Symulacyjne obliczenia przepustowości doliny Kwisy i Czarnego Potoku dla warunków projektowych.

Tom 29. Konceptje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

4. Analiza porównawcza wariantów.

Tom 30. Konceptje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy.

A. Konceptje zabezpieczenia przed powodzią zlewni rzeki Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem doliny rzeki Kwisy.

5. Program przedsięwzięć modernizacyjno-inwestycyjnych w zlewni Kwisy z uwzględnieniem hierarchii pilności

Tom 31. Konceptje zwiększenia stopnia zabezpieczenia zlewni Kwisy

B. Wytyczne dla potrzeb planowania przestrzennego w zakresie zagospodarowania zlewni Kwisy.

Tom 32. Wyciągi ze studium dla gmin dla obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia.

A. Obszary bezpośredniego zagrożenia

- Dolina rzeki Kwisy

Tom 33. Wyciągi ze studium dla gmin dla obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia.

A. Obszary bezpośredniego zagrożenia

- Dolina Czarnego Potoku

Tom 34. Wyciągi ze studium dla gmin dla obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia

B. Obszary potencjalnego zagrożenia.

Tom 35. Opinie organów samorządu terytorialnego wymagane art. 79 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zmianami).

Studium było przedmiotem narad technicznych organizowanych przez RZGW we Wrocławiu z udziałem zainteresowanych stron (Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu, Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Zarząd Zlewni Bobru, Nysy Łużyckiej i Bystrzycy w Jeleniej Górze, zainteresowane starostwa powiatowe i gminy, RZGW we Wrocławiu, Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego we Wrocławiu "Hydroprojekt" Wrocław Spółka z.o.o).

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy Prawo wodne projekt studium przesłano do zaopiniowania do właściwych terytorialnie 14 rad gmin (Świeradów, Mirsk, Gryfów Śląski, Siekierczyn, Lwówek Śląski, Nowogrodzic, Osiecznica, Małomice, Żagań), 4 rad powiatów (Lwówek Śląski, Nowogrodzic, Osiecznica, Małomice, Żagań), 4 rad powiatów (Lwówek Śląski, Lubań Śląski, Bolesławiec, Żagań) oraz do Sejmiku Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu i Sejmiku Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

W 2008r. po konsultacjach z zainteresowanymi jednostkami przekazano właściwym organom samorządu terytorialnego wyciągi ze studium z obszarami bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią wraz z obszarami wymagającymi ochrony z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą i kulturową do uwzględnienia przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

gminy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy, tj. do:

1. UM Świeradów Zdrój - dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku
2. UMiG Małomice - dolina rzeki Kwisy
3. UG Żagań - dolina rzeki Kwisy
4. UMiG Mirsk - dolina Kwisy i Czarnego Potoku
5. UG Osiecznica - dolina rzeki Kwisy
6. UG Olszyna - dolina rzeki Kwisy
7. UM Lubań Śląski - dolina rzeki Kwisy
8. UMiG Leśna - dolina rzeki Kwisy
9. UG Lubań Śląski - dolina rzeki Kwisy
10. UMiG Gryfów Śląski - dolina rzeki Kwisy
11. UMiG Nowogrodzic - dolina rzeki Kwisy
12. SP Żagań - dolina rzeki Kwisy
13. SP Lubań Śląski - dolina rzeki Kwisy
14. SP Bolesławiec - dolina rzeki Kwisy
15. SP Lwówek Śląski - dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku
16. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu - dolina rzeki Kwisy i Czarnego Potoku
17. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze - Departament Rozwoju Regionalnego i Planowania Przestrzennego

Ponadto całość opracowania przekazano do wykorzystania i wdrożenia programu modernizacyjno-inwestycyjnego do:

- Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu
- Zarządu Zlewni Bobru, Nysy Łużyckiej, Kaczawy i Bystrzycy w Jeleniej Górze- Nadzór Wodny RZGW w Zgorzelcu
- Pionu Inwestycyjnego RZGW we Wrocławiu,
- Pionu Technicznego RZGW we Wrocławiu,
- Pionu Zasobów Wodnych RZGW we Wrocławiu - Wydział Regionalnych Systemów Informacyjnych i Katastru Wodnego - obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszary wymagające ochrony z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową.
- Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu - Biuro Pełnomocnika Rządu ds "Programu Odra 2006".

Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy

Na terenie powiatu lubańskiego funkcjonuje Powiatowy Magazyn Przeciwpowodziowy, zlokalizowany przy Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Lubaniu.

Na wyposażeniu magazynu znajduje się podstawowy sprzęt do prowadzenia działań przeciwpowodziowych. W 2008 roku zakupionych zostało 19500 worków do piasku. W sierpniu 2010 r. zwiększono o 12 000 ilość worków – pochodziły one z Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego. Również w sierpniu 2010 r. Z rezerwy celowej przeznaczonej na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego dokonano dodatkowego zakupu worków w ilości 40 000 sztuk. Ogólna ilość worków w magazynie wynosi 56 320 szt. Jest to ilość wystarczająca. Ponadto w każdej gminie funkcjonują tego rodzaju magazyny. Na ich stanie znajduje się podobne rodzajowo wyposażenie.

Zadania:

- § Bieżące remonty i modernizacje dróg
- § Budowa i przebudowa dróg

Realizacja:**Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaniu**

Wykonane roboty na drogach powiatowych w 2009 roku:

Zadanie	Długość	Udział własny zł	Dotacje zł	Łączny koszt inwestycji zł
Remont drogi powiatowej nr 2331D Lubań-Uniegoszcz – Nawojów Śląski (w km 3+000– 5+600 Nawierzchnia – PRD Jałowiec 56 Barierki – Restal Opole - 920mb	2,600 km	126 463 (rob. bud. 550 152 + 76 312 bariery)	500 000 z MSWiA	626 463
Remont dróg powiatowych nr 2446D Giebułtów–Wolimierz-Pobiedna- Świeradów(Czerniawa) i nr 2463D Kościelniki Średnie – Bożkowice- Stankowice – dr. nr 360 w km 9+520- 10+720 Wykonawca- PRD Jałowiec	0,700 km 1,200 km	214 996	600 000 z MSWiA	814 996
Remont dróg powiatowych nr 2331D Lubań-Uniegoszcz–Nawojów Śląski i nr 2463D Kościelniki Średnie – Bożkowice- Stankowice o łącznej długości 4,0 km	3,000 km 1,000 km	170 000		
Razem	8,5 km			
Wykonanie chodnika przy drodze nr 2466D przy ul.Lechów w Leśnej w km 0+200-0+750 - mb	550mb			65 328,56
Wykonanie mapy do celów projektowych i dokumentacji projektowej na dr nr 2432D				48 800,00 5 979,00
Razem:				54 779
Zakupy inwestycyjne: Ciągnik NEW HOLLAND T 60 30 Kosiarka bijakowa Koparko-Ładowarka NEW HOLLAND Ścinarka poboczny HYDROG SP 1200 Piaskarka typu 02-PMP 2 pługi odśnieżne				203 130,00 35 833,00 256 200,00 217 770,00 50 264,00 21 960,00
Razem:				785 157,00

Wykonane zadania inwestycyjne i remontowe na drogach powiatowych w 2010 roku

Zadanie	Dłu gość km	Udział własny zł	Dotacje zł	Łączny koszt zł
Przebudowa drogi powiatowej nr 2446D na odcinku Pobiedna- Czerniawa w km 9+260 – 10+161 (0,901km- 545 237,52zł) i nr 2463D Kościelniki Średnie – Bożkowice- Stankowice w km 7+640 - 8+520 (0,880km-134 105,45) Wykonawca- PRD Jałowiec	0,901 0,880		467 152,00 MSWiA 212 190,97 Gm.Miejska Świeradów- Zdrój	679 342,97
2446D „Wolimierz –Pobiedna”- dr. dojazd do gruntów rolnych o naw. zamkniętej szczelnej dywanik asf. 3+151-5+031 (po przetargu 265 308,52 + zakup	1,880	1 981,33	270 720,00 TFOGR	272 701,33

przepustów 7392,81) Wykonawca- JPRD Jelenia Góra				
Przebudowa drogi powiatowej nr 2432D ul. Łużyckiej w Lubaniu (dokum. w 2009- 48 800,00) Wykonawca- PRD Jałowiec	0,970	501 540,49	300 000,00 Miasto Lubań	801 540,49
Przebudowa chodników w pasie drogowym drogi powiatowej nr 2432D ul. Łużycka Wykonawca- SANBUD- Bolesławiec		287 700,40		287 700,40
Przebudowa drogi powiatowej nr 2454D na odcinku Siekierczyn-Nowa-Karczma 3+340-4+800 Wykonawca- PRD Jałowiec	1,460	384 144,00		384 144,00
Remont drogi powiatowej nr 2331D Lubań-Uniegoszcz-Nawojów Śl. w km 8+600-8+900(+94mb-aneks) Wykonawca- PRD Jałowiec	1,394	90 585,00 7 295,11		90 585,00 7 295,11
Przebudowa drogi powiatowej nr 2465D Kościelniki-Szyszkowa-Leśna w km 0+000-1+130 Wykonawca- JPRD Jelenia Góra	1,130	33 213,52	132 848 ,00 MSWiA	166 061,52
Remont drogi powiatowej nr 2465D na odcinku Kościelniki – Leśna 1+130 – 2+230 Wykonawca- PRD Jałowiec	1,100	0,49	284 016,00 MSWiA	284 016,49
Remont drogi powiatowej nr 2465D na odcinku Kościelniki –Szyszkowa - Leśna 2+230-2+750 Wykonawca- PRD Jałowiec	0,520	7 996,95	63 423,00 MSWiA 50 000,00 Gm.Lubań	121 419,95
Remont dr. pow. nr 2446D na odcinku Pobiedna – Wola Sokołowska 7+190-8+560 Wykonawca- PRD Jałowiec	1,370	0,38	489 611,00 MSWiA	489 611,38
Rem. mostu w ciągu dr. pow. nr 2476 D w Grabiszycach Śr. Wykonawca- GEOBUD		0,99	77 695,00 MSWiA	77 695,99
Remont dr pow. nr 2434D ul. Kościuszki w Leśnej 0+020- 0+290 (296 703,76-wartość po przetargu- odbiór częściowy) Wykonawca- PRD Jałowiec	Odbiór częściowy	0,76	200 387,20 MSWiA	200 387,20
Remont drogi powiatowej nr 2242D Kościelniki - Jałowiec – Lubań km 0+010 – 3+050 788 552,22 wartość po przetargu- odbiór częściowy Wykonawca-SKANSKA	Odbiór częściowy	0,76	365 159,00 MSWiA	365 159,76
Remont drogi powiatowej nr 2462D Olszyna-Ubocze-Zumowy-369 778,58+136 557,06 =506 335,64 Wykonawca- Sudeckie Przed. Robót Drogowych	Odbiór częściowy	51 337,00		51 337,00
RAZEM	11,605 km	1 365 797,18	2 913 201,41	4 278 998,59

Zakupy inwestycyjne:

Lp.	Nazwa	Cena brutto zł
1.	Remonter MADROG CONSTRUCTION	170 800,00
2.	Zbiornik na emulsję na podwoziu rolniczym TRANS-MASZ	103 090,00
3.	Głowica frezująca AGROHANDEL	54 900,00
4.	Piaskarko-solarka ROLLEX	51 996,40
5.	Piaskarko-solarka ROLLEX	51 276,00
6.	Szczotka zamiatająca do ciągnika	12 688,00
7.	Rider (traktorek) z oprzyrządowaniem	53 680,00

8.	Plug odśnieżny SPRINTER - LOGISTYKA	16 348,00
9.	Plug odśnieżny SPRINTER - LOGISTYKA	10 589,00
10.	Plug odśnieżny HYDROG	12 102,40
	Razem:	537 469,80

Miasto Lubań

rok 2009

PRZEBUDOWA CIĄGU DRÓG GMINNYCH UL. ESPERANTYSTÓW
I UL. WORCELLA W LUBANIU W RAMACH WIELOLETNIEGO PROGRAMU PN
„NARODOWY PROGRAM PRZEBUDOWY DRÓG LOKALNYCH 2008 – 2011”.

Wykonano projekty budowlane na przebudowę ul. Esperantystów i ul. Worcella w Lubaniu. We wrześniu złożono stosowny wniosek o dofinansowanie zadania. Wniosek nie został zakwalifikowany na listę zadań do dofinansowania robót w roku 2010.

Drogi gminne i rolnicze – budowa i przebudowa 2009 r.

GMINA	OBIEKT	Źródła finansowania	ROZMIAR w km	Nakłady środków PLN
	ROK 2009			
Miejska Lubań	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 108989D ul. Rzecznej	Środki własne	0,175	164 343,78 zł
Miejska Lubań	Budowa drogi gminnej ul. Władysława Łokietka w Lubaniu okres realizacji 2008-2009	Środki własne i dofinansowanie z „Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011”	0,904	1 672 886,63 zł w tym dofinansowanie 791 515,30 zł
Miejska Lubań	Przebudowa nawierzchni drogi gminnej Nr 108999D ul. Rynek	Środki własne	0,136	772 577,35 zł
Miejska Lubań	Budowa drogi wewnętrznej ul. Biwakowa w Lubaniu	Środki własne	0,300	52 924,38 zł

rok 2010

PRZEBUDOWA CIĄGU DRÓG GMINNYCH UL. ESPERANTYSTÓW
I UL. WORCELLA W LUBANIU W RAMACH WIELOLETNIEGO PROGRAMU PN
„NARODOWY PROGRAM PRZEBUDOWY DRÓG LOKALNYCH 2008 – 2011”.

We wrześniu ponownie złożono stosowny wniosek o dofinansowanie zadania. Wniosek został zakwalifikowany na listę zadań do dofinansowania robót w roku 2011.

Wartość robót objętych zadaniem wynosi 2.019 tys. zł a uzyskane dofinansowanie to kwota 1.000 tys. zł.

W ramach zadania wykonana zostanie nowa nawierzchnia bitumiczna jezdni na długości 909 mb. Zmodernizowane zostaną nawierzchnie chodników i zjazdów do posesji na nawierzchnie z kostki betonowej. Podobną nawierzchnię otrzymają również miejsca postojowe. Wybudowane zostaną miejsca postojowe w ilości 66 szt. Planuje się również modernizację oświetlenia drogowego poprzez zmianę zasilania z linii napowietrznych na linie kablowe podziemne oraz wymianę 32 pkt oświetlenia ulicznego oraz remont elementów odwodnienia jezdni.

Wymienione zostanie oznakowanie pionowe oraz po zakończeniu robót nawierzchniowych oznakowanie poziome. Dodatkowo zasadzone zostaną drzewa oraz przebudowane wyspy piwniczne zlokalizowane w chodnikach.

Całość robót zostanie wykonana w roku 2011.

Drogi gminne i rolnicze – budowa i przebudowa 2010 r.

GMINA	OBIEKT	Źródła finansowania	ROZMIAR w km	Nakłady środków PLN
	ROK 2010			
Miejska Lubań	Przebudowa dojazdu do przejścia PKP w ciągu drogi gminnej Nr 108990D ul. Izerskiej	Środki własne	0,05	66 969,53 zł
Miejska Lubań	Budowa drogi wewnętrznej ul. Harcerska w Lubaniu	Środki własne	0,439	80 476,12 zł
Miejska Lubań	Budowa drogi wewnętrznej na odcinku od ul. Głównej do granicy z Gminą Wiejską Lubań	Środki własne	0,246	71 923,18 zł

Gmina Lubań

Investycje zrealizowane w latach 2009-2010

Nazwa zadania	Łączne koszty w zł	Środki własne	Środki pochodzące z innych źródeł (dotacje z BP, MENiS-FRKF, oraz innych j. s. p.)
Droga Kościelnik 625/14	104 745	29 561	75 185
Budowa chodnika i zatok autobusowych w ciągu drogi woj. 357 w m. Radogoszcz	1 170 892	595 033	575 859
Przebudowa infrastruktury drogowej dla obszarów wiejskich w gm. Lubań-droga Uniegoszcz nr 276, 315, 358/7 ul. Graniczna	591 800	9 878	581 922
Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Pisarzowice nr 651 (dł. 470 mb szer. 3.5 m) wraz z infrastrukturą techniczną	149 556	29 912	119 644
Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Kościelniki Dolne nr 246, 228 (dł. 1 415m, 5 560m ²) wraz z infrastrukturą techniczną	485 745	97 150	388 595
Przebudowa drogi wewnętrznej nr 227, 230, 219 w miejscowości Nawojów Śląski wraz z infrastrukturą (dł. 325 mb, szer. 3,5 m)	152 350	152 350	0

Gmina Leśna**Drogi gminne i rolnicze – budowa i przebudowa w latach 2009-2010**

Lp.	Obiekt	Źródła finansowania	Rozmiar w km	Nakłady środków PLN
1.	Projekt i przebudowa dróg gminnych na odcinku Leśna – zapora – Zamek Czocho	wieloletni program "Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych"	1,22	777.754,38
2.	Przebudowa drogi dojazdowej do posesji nr 7 przy ul. Baworowo w Leśnej	80 % z budżetu państwa	0,03	162.787,79
3.	Remont drogi dojazdowej do posesji nr 56-57 w Stankowicach	80 % z budżetu państwa	0,17	73.081,71
4.	Przebudowa drogi gminnej w Wolimierzu, tzw. "obwodnica"	środki własne	1,7	407.157,62
5.	Budowa drogi – ul. Sudecka w Leśnej	dofinansowanie z budżetu państwa	1,57	357.696,83
6.	Odbudowa drogi gminnej w Miłoszowie, tzw. "Wąska"	dofinansowanie z budżetu państwa	0,942	484.450,35
7.	Przebudowa ulicy Rynek	środki własne	0,811	2.179.074,44
8.	Przebudowa drogi – ul. Polna w Pobiednej	80 % z budżetu państwa	0,346	251.092,63
ogółem			6,789	4.692.095,75

Gmina Olszyna

W 2009 roku wykonano przebudowę drogi gminnej ul. Szkolna, o łącznej dł.590 mb. Przebudowa polegała na wzmocnieniu i wyrównaniu tłucznem kamiennym istniejącej nawierzchni, wykonaniu warstwy odsączającej z piasku, wykonaniu dwuwarstwowej nawierzchni bitumicznej. Powierzchnia jezdni bitumicznej 3290,74 m², wykonanie chodnika z kostki betonowej o pow. 493,22 m².

W 2009 roku wykonano przebudowę drogi gminnej w Bożkowicach o łącznej długości 820 mb. Przebudowa polegała na wykonaniu dwuwarstwowej nawierzchni bitumicznej, odbudowie i przebudowie istniejących oraz budowie nowych elementów odwodnienia drogi, utwardzeniu poboczy drogi niesortem kamiennym. Koszt zadania 421.150,42 zł.

W latach 2010 – 2011 Gmina Olszyna pozyskała fundusze na następujące inwestycje:

- 1) **odbudowa drogi gminnej ulicy Chopina** na odcinku 460 mb, wartość zadania 219 983,79 zł brutto, w tym dofinansowanie z MSWiA na usuwanie skutków klęsk żywiołowych – 167 500 zł; zadanie było realizowane w okresie 12.05.2010 do 31.08.2010 r.,
- 2) **odbudowa dróg gminnych uszkodzonych w wyniku powodzi** w sierpniu 2010 r. na łącznej długości 845 mb. Zadanie realizowane od 18.10.2010 r. do 30.06.2011 r. w ramach środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Wartość zadania 500 000 zł, dotacja z MSWiA – 500 000 zł ,
- 3) **odbudowa mostu przy ul. Szkolnej w Olszynie** ; zadanie realizowane w okresie 25.04.2011 r. do 22.07.2011 r. w ramach funduszy na usuwanie skutków klęsk żywiołowych . Wartość zadania 397 266,43 zł, dofinansowanie z MSWiA na kwotę 397 266,43 zł (100%),
- 4) **odbudowa dróg gminnych** o łącznej długości 513 mb (etap II); zadanie realizowane w okresie od 09.06.2011 r. do 29.07.2011 r. ze środków MSWiA w ramach usuwania skutków klęsk żywiołowych; wartość zadania 126 500 zł, dofinansowanie w 100%.

Zestawienie inwestycji gminnych w latach 2009 - 2010

Lp.	Data postępowania	Przedmiot inwestycji nazwa zadania	Ilość	Środki finansowe
1	2	3	4	5
1	2009	Odbudowa drogi gminnej Nr 109688D w Bożkowicach o nawierzchni asfaltowej	820 mb	MSWiA – dotacja na usuwanie skutków klęsk żywiołowych Własne
2	2009	Odbudowa drogi gminnej Nr 109685D – ulica Szkolna w Olszynie o nawierzchni asfaltowej	590 mb	MSWiA – dotacja na usuwanie skutków klęsk żywiołowych Własne
3	2010	Odbudowa drogi gminnej ulicy Chopina w Olszynie o nawierzchni asfaltowej	460 mb	MSWiA – dotacja na usuwanie skutków klęsk żywiołowych Własne
4	2010	„Odbudowa dróg gminnych uszkodzonych w wyniku powodzi i ulewnych deszczy w sierpniu 2010 roku”. Nawierzchnia asfaltowa	517 mb	MSWiA – dotacja na usuwanie skutków klęsk żywiołowych
5	2010	Utwardzenie tłuczniem kamiennym dróg gminnych uszkodzonych w wyniku sierpniowej powodzi 2010r.	5038 m2	Subwencja

Gmina Platerówka

Drogi gminne i rolnicze - budowa i przebudowa 2009-2010 r.

Gmina	Obiekt (nazwa wsi)	Źródła finansowania (środki własne, z TFOGR, inne)	Rozmiar w km	Nakłady środków PLN
Platerówka	Włosień	TFOGR – 158.160	1.318	309.162

Gmina Platerówka w okresie 2010 – 2011 pozyskała środki rezerwy celowej budżetu państwa z MSWiA związane z usuwaniem klęsk żywiołowych związanych z powodzią.

Rok 2010 :

- ✓ budowa przepustu skrzynkowego w ciągu drogi gminnej nr 836 obręb Włosień na kwotę **48 432 zł**,
- ✓ roboty remontowe mostu w ciągu drogi gminnej nr 263 obręb Włosień na kwotę **48 678 zł**,
- ✓ roboty remontowe mostu w ciągu drogi gminnej nr 449 obręb Platerówka na kwotę **52 539 zł**,

Rok 2011 (I półrocze) :

W ramach promesy z dnia 08.02.2011 r. nr BUSKŻ-I-5901-4/11 w wysokości **180 000 zł** na usuwanie skutków klęsk żywiołowych polegającej na remoncie lub odbudowie obiektów komunalnej infrastruktury technicznej zniszczonej w wyniku powodzi w 2010 r., w trakcie realizacji są zadania:

- ✓ przebudowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych – obiekt Platerówka, dł. 164 mb (cz. dz. nr 224), wartość zadania **62 831,16 zł**,

- ✓ przebudowa i modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych, obiekt Włosień, dł. 200 mb (cz. dz. nr 168), wartość zadania **90 056,27 zł**,

Gmina Siekierzyn

1. Przebudowa drogi gminnej Nr 109644D Wesołówka - Zaręba
koszt inwestycji: 835 158,39 zł
w tym dotacja budżetu Państwa: 417 579 zł, środki TFOGR: 412 800 zł.
2. Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej nr 2454D i placu przy remizie OPS w Siekierzynie
koszt inwestycji: 541 295,55 zł
w tym dotacja Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013:
332 763 zł

Gmina miejska Świeradów-Zdrój

W latach 2010 – 2011 Gmina Miejska Świeradów – Zdrój realizowała inwestycje z funduszy w następującym zakresie:

1. **poprawa infrastruktury drogowej mającej na celu ułatwienie dostępności do infrastruktury turystycznej w Świeradowie – Zdroju;** wartość inwestycji **3 268 697,42 zł** ;
zostało wykonane :
  - ü ok. 55% zakresu budowy nowej drogi gminnej od ul. Kardynała St. Wyszyńskiego z łącznikiem do ul. Piastowskiej, tj. kanalizacja deszczowa, oświetlenie uliczne, roboty ziemne, podbudowy pod jezdnię i chodniki, krawężniki kamienne, częściowo chodniki z kostki granitowej ,
  - ü ok. 90% zakresu przebudowy ul. Krótkiej wraz z infrastrukturą,
  - ü ok. 60% zakresu przebudowywanej ul. Wczasowej i Sienkiewicza wraz z infrastrukturą,
  - ü w całości została wykonana przebudowa ul. Górskiej wraz z infrastrukturą.
 Dofinansowanie w wysokości 50% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013,
2. **przebudowa drogi gminnej przy ul. Zdrojowej** na odcinku od skrzyżowania z ul. Parkową do skrzyżowania z ul. Piłsudskiego – koszt 3 660 zł – dokonano wydzielenia dokumentacji projektowo – kosztorysowej przedmiotowego etapu realizacyjnego zadania z dokumentacji inwestycji sporządzonej dla przedsięwzięcia inwestycyjnego pn. *Przebudowa nawierzchni wraz z infrastrukturą - ul. Zdrojowa w Świeradowie – Zdroju,*
3. **przebudowa drogi gminnej – ul. Sanatoryjna I etap** – koszt inwestycji 22 570 zł, wykonano dokumentację projektowo – kosztorysową,
4. **przebudowa drogi powiatowej N 2446D na odcinku Pobiedna – Czerniawa** ; koszt inwestycji 220 000 zł – wykonano przebudowę jezdni na dł. 901 mb wraz z jednostronnym chodnikiem,
5. **odbudowa mostu w ciągu ul. Wczasowej w Świeradowie – Zdroju** ; koszt inwestycji 152 996,62 zł ; zadanie zrealizowane w 39,17 % - wykonano rozbiórkę istniejącego mostu wraz z wykopami pod fundamenty nowych przyczółków; dofinansowanie z MSWiA : 140 996,62 zł,
6. **odbudowa nawierzchni drogi oraz systemu odwodnienia w ulicy Parkowej w Świeradowie – Zdroju** – koszt inwestycji – 589 940 zł; dofinansowanie z MSWiA na kwotę 387 000 zł. W ramach tych środków wykonano 360 mb drogi z kostki kamiennej wraz z regulacją 9 studni kanalizacji deszczowej,

7. **odbudowa nawierzchni drogi, części szlaku turystycznego oraz systemu odwodnienia w ulicy Korczaka w Świeradowie – Zdroju** – wartość inwestycji – 185 658,93 zł – dofinansowanie z dotacji MSWiA wyniosło 121 000 zł. Odbudowano 191 mb drogi (kostka brukowa betonowa),
8. **odbudowa nawierzchni drogi** – ul. Górzysta w Świeradowie – Zdroju – I etap : koszt inwestycji 242 260 zł, dofinansowanie z MSWiA wyniosło 170 500 zł. Odbudowano 232 mb drogi z kostki brukowej betonowej oraz przepust 6 mb,
9. **czesko–polski singltrek pod Smrkiem w Górach Izerskich** (ścieżki rowerowe), wartość zadania 7 097 zł. Wykonano dokumentację projektową dla zadania oraz poniesiono wydatki na menadżera projektu. Dofinansowanie w wysokości 85% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POWT Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007 – 2013,

I półrocze 2011 r. :

- 1) **poprawa infrastruktury drogowej mającej na celu ułatwienie dostępności do infrastruktury turystycznej w Świeradowie – Zdroju;** wartość zadania 717 944 zł. W ramach zadania przewidziano przebudowę ulicy Wczasowej, Sienkiewicza, budowę nowej drogi gminnej. Dofinansowanie w wysokości 50 % z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WD na lata 2007 – 2013,
- 2) **odbudowa mostu w ciągu ul. Wczasowej w Świeradowie – Zdroju;** wartość zadania 223 403 zł, dofinansowanie z MSWiA w wysokości 218 903,38 zł,
- 3) **czesko–polski singltrek pod Smrkiem w Górach Izerskich (kontynuacja)** – wartość projektu 29 295 ,46 zł. Poniesiono wydatki na nadzór autorski, koordynatora projektu oraz promocję. Dofinansowanie w wysokości 85 % z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach POWT Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007 – 2013,
- 4) **odbudowa nawierzchni dróg ulic: Bronka Czecha i Asnyka wraz z systemem odwodnienia** – wartość zadania 15 000 zł – zadanie w trakcie realizacji, dofinansowanie ze środków MSWiA. Wykonano dokumentację projektową i przeprowadzono procedurę przetargową oraz zawarto stosowną umowę,
- 5) **odbudowa nawierzchni drogi wraz z systemem odwodnienia ul. Piłsudskiego w Świeradowie – Zdroju** – 15 990 zł, przygotowano dokumentację projektowo – kosztorysową zadania; dofinansowanie z MSWiA.

Zadania:

- § Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego
- § Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych
- § Prowadzenie okresowych badań gleb

Realizacja:

Zrealizowane zadania przez Powiatowy Zespół Doradców w Lubaniu w ramach programu pracy doradczej Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu w latach 2009 - 2010.

1. Upowszechnianie i wdrażanie zasad wzajemnej zgodności (cross-compliance) w rolnictwie. Przeprowadzono szkoleń – 17.
2. Opieka nad gospodarstwami realizującymi program rolnośrodowiskowy. Przeprowadzono lustracji - 30
3. Ocena gospodarstwa w zakresie spełnienia wymogów wzajemnej zgodności. Dokonano oceny gospodarstw - 4
4. Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności. Opracowano plany – 2

5. Programy rolnośrodowiskowe.
Przeprowadzono szkoleń - 4
6. Przygotowanie wniosków rolnośrodowiskowych.
Sporządzono wniosków - 88
7. Opracowanie planów rolnośrodowiskowych.
Opracowano planów - 26
8. Popularyzacja ekologicznych metod produkcji, przetwórstwa i marketingu żywności ekologicznej.
Szkolenie – 4
9. Wdrażanie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych
Ogólna liczba porad bezpośrednich związanych z tym programem.
Udzielone porady - 493

Badanie skażenia gleb gruntów rolnych metalami ciężkimi na terenie powiatu lubańskiego

Zadanie pn: „Badanie skażenia gleb gruntów rolnych metalami ciężkimi na terenie powiatu lubańskiego” było realizowane w 2010 roku na podstawie umowy Nr RŚ 19/2010 z dnia 26 stycznia 2010 r. zawartej pomiędzy Powiatem Lubańskim, a Okręgową Stacją Chemiczno-Rolniczą we Wrocławiu.

Wykonawca zadania został wyłoniony na podstawie konkursu ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonego poza ustawą z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 roku, nr 223 poz. 1655), na podstawie art. 4 pkt. 8 ww. ustawy, ponieważ wartość zamówienia nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 000 euro.

Protokołem z dnia 28.10.2010 r. wykonawca zadania wraz z inspektorem nadzoru przekazali dla tut. Starostwa opracowanie wyników badań oraz koreferat (opinię) o wykonanych badaniach.

Przy piśmie Nr RŚ.6018-32/2010 z dnia 09.11.2010 r. przesłano do Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego dokumenty do rozliczenia dotacji ze środków Terenowego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, przyznanej na realizację w/w zadania. Rozliczona dotacja wpłynęła na konto tut. Starostwa.

Badania przeprowadzono w 2010 roku na terenie powiatu lubańskiego, na terenie gmin: miejsko – wiejskiej Leśna, miejskich Lubań i Świeradów Zdrój oraz wiejskich Lubań, Olszyna, Siekierczyn i Platerówka. Oprócz tego badaniami objęto grunty zlokalizowane w pobliżu trasy komunikacyjnej Zgorzelec – Lubań – Olszyna. W gminach pobrano 77 prób glebowych na gruntach użytkowanych rolniczo zlokalizowanych na wyznaczonych przez Zleceniodawcę działkach ewidencyjnych. W pobliżu trasy komunikacyjnej pobrano do badań 9 prób.

Skład granulometryczny – gleby na terenie powiatu lubańskiego są mało zróżnicowane pod względem składu granulometrycznego oraz kategorii agronomicznych. Na terenie powiatu występują głównie gleby o składzie granulometrycznym utworów pyłowych i gliniastych, zaliczone do kategorii gleb średnich i ciężkich.

Zawartość próchnicy – gleby na badanym obszarze charakteryzowały się zróżnicowaną zawartością próchnicy; jej zawartość wahała się w granicach 0,99 – 8,76 %. Najniższą średnią zawartością próchnicy charakteryzowały się gleby w gminie wiejskiej Lubań, najwyższą natomiast w gminie miejskiej Świeradów Zdrój.

Odczyn gleb – większość objętych badaniami gleb jest silnie zakwaszona. Odczyn bardzo kwaśny i kwaśny stwierdzono w 76,7 % badanych prób, lekko kwaśny w 15,1 %. Jedyne w gminie miejskiej Lubań odczyn badanych gleb był korzystny – w większości badanych gleb stwierdzono odczyn obojętny.

Bardzo zły stan zakwaszenia gleb w powiecie lubańskim potwierdzają aktualne wyniki badań masowych z lat 2006 – 2009 wykonane w OSChR we Wrocławiu na zlecenia producentów rolnych. Wskazują one, że 95 % przebadanych gleb na użytkach rolnych charakteryzuje się odczynem bardzo kwaśnym, kwaśnym bądź lekko kwaśnym.

Zawartość siarki siarczanowej – gleby na badanym obszarze charakteryzują się niską zawartością siarki siarczanowej. Niską zawartość S-SO₄ stwierdzono w 95,3 % prób glebowych. Jedynie na terenie gminy miejskiej Świeradów Zdrój w obrębie Czerniawa Zdrój, zawartość siarki siarczanowej była zróżnicowana; w próbach nr 75 i 76 stwierdzono zawartość wysoką, a w punkcie pomiarowym nr 74 stwierdzono podwyższoną antropogenicznie zawartość siarki siarczanowej (stopień IV).

W pobliżu trasy komunikacyjnej zawartość S-SO₄ była niska.

Zawartość metali ciężkich

Stopień szkodliwości skażenia gleb metalami ciężkimi jest uzależniony od właściwości gleb. Zdolność wiązania metali ciężkich i zatrzymywania ich w powierzchniowych poziomach, posiadają gleby zawierające dużo minerałów ilastych, gleby o wysokiej zawartości substancji organicznej oraz gleby o odczynie obojętnym i zasadowym. Na tych glebach stopień pobierania metali ciężkich przez korzenie roślin oraz ich wymywania do wód gruntowych jest znacznie ograniczony. W glebach zakwaszonych wzrasta rozpuszczalność metali ciężkich oraz ich przyswajalność dla roślin.

Z gmin powiatu lubańskiego, gleby na terenie gminy miejskiej Lubań ze względu na ich obojętny odczyn są potencjalnie „odporniejsze” na zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Natomiast gleby na terenie gminy miejskiej Świeradów Zdrój, mogą unieruchamiać znaczne ilości metali ciężkich, ponieważ wykazują wysoką zawartość próchnicy. Jednak w przypadku cynku, w glebach zakwaszonych z wysoką zawartością próchnicy, jego dostępność może się zwiększyć w wyniku utworzenia łatwo rozpuszczalnych połączeń kompleksowych z pewnymi frakcjami związków próchnicznych (głównie z kwasami fulwowymi).

Oceniając zawartość metali ciężkich (Zn, Pb, Cd, Cr, Cu, i Ni) w skali IUNG, stwierdzono w większości badanych prób ich naturalną zawartość (st. 0).

Zestawienie ilości przekroczeń naturalnej zawartości metali ciężkich w glebach w gminach powiatu lubańskiego przedstawiono w tabeli na następnej stronie.

Podwyższoną zawartość metali ciężkich (st. I) stwierdzono w odniesieniu do Zn, Pb, Cr, Cu i Ni. Przekroczenia naturalnej zawartości dotyczyły głównie cynku, ołowiu i miedzi, a w mniejszym stopniu chromu i niklu. Największą ilość prób z przekroczoną naturalną zawartością metali ciężkich wykryto na obszarach miejskich, zwłaszcza na terenie gminy miejskiej Świeradów Zdrój. Według wytycznych IUNG, gleby o podwyższonej zawartości metali ciężkich mogą być przeznaczone do pełnego wykorzystania rolniczego, z wyłączeniem upraw roślin do produkcji żywności o szczególnie małej zawartości pierwiastków i substancji szkodliwych.

Podwyższoną zawartość metali ciężkich stwierdzono w następujących punktach pomiarowych:

- § pp nr 3 – Leśna gm. miejsko-wiejska Leśna (Zn)
- § pp nr 4 – Pobiedna gm. miejsko-wiejska Leśna (Pb)
- § pp nr 7 – Kościelniki Średnie gm. miejsko-wiejska Leśna (Cu)
- § pp nr 13 – Lubań gm. miejska Lubań (Zn, Cu)
- § pp nr 14 – Lubań gm. miejska Lubań (Pb, Cu)
- § pp nr 16 – Lubań gm. miejska Lubań (Zn, Pb, Cu)
- § pp nr 17 – Lubań gm. miejska Lubań (Zn, Cu, Ni)
- § pp nr 29 – Nawojów Śląski gm. wiejska Lubań (Zn)
- § pp nr 30 – Nawojów Śląski gm. wiejska Lubań (Zn)
- § pp nr 35 – Olszyna gm. wiejska Olszyna (Zn, Pb)
- § pp nr 61 – Włosień gm. wiejska Platerówka (Cu)
- § pp nr 63 – Włosień gm. wiejska Platerówka (Cr, Ni)
- § pp nr 67 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Cu)
- § pp nr 68 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Pb)
- § pp nr 69 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn, Pb)
- § pp nr 71 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn, Pb, Cr, Cu, Ni)
- § pp nr 72 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Pb, Cu, Ni)
- § pp nr 73 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn)

- § pp nr 74 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Pb)
 § pp nr 75 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn, Pb, Cr, Cu, Ni)
 § pp nr 76 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn, Pb, Cr, Cu, Ni)
 § pp nr 77 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Pb, Cu)

Tabela. Zestawienie ilości prób w których stwierdzono przekroczenie naturalnej zawartości metali ciężkich (wg IUNG)

Gmina	Cynk			Ołów			Kadm			Chrom			Miedź			Nikiel		
	St. 0*	St. I**	St. II-IV***	St. 0	St. I	St. II-IV	St. 0	St. I	St. II-IV	St. 0	St. I	St. II-IV	St. 0	St. I	St. II-IV	St. 0	St. I	St. II-IV
Leśna m. i gm.	11	1	-	11	1	-	12	-	-	12	-	-	11	1	-	12	-	-
Lubań m.	3	3	-	4	2	-	6	-	-	6	-	-	2	4	-	5	1	-
Lubań	9	2	1	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-
Olszyna	11	1	-	11	1	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-
Siekierczyn	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-	12	-	-
Platerówka	12	-	-	12	-	-	12	-	-	11	1	-	11	1	-	11	1	-
Świeradów Zdrój m.	3	5	3	2	8	1	11	-	-	8	3	-	5	6	-	7	4	-
Trasa komunikacyjna	9	-	-	9	-	-	9	-	-	9	-	-	9	-	-	9	-	-
Powiat	70	12	4	73	12	1	86	-	-	82	4	-	74	12	-	80	6	-

* – zawartość naturalna

** – zawartość podwyższona

*** – zanieczyszczenie w stopniu II – IV

Słabe zanieczyszczenie gleb (st. II) stwierdzono w przypadku cynku i ołowiu; w większości na terenie gminy miejskiej Świeradów Zdrój.

II stopień zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi stwierdzono w następujących punktach pomiarowych:

- § pp nr 28 – Nawojów Śląski gm. wiejska Lubań (Zn)
 § pp nr 67 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn, Pb)
 § pp nr 72 – Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn)
 § pp nr 77 – Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój (Zn)

Wyniki badań zawartości metali ciężkich zostały także wycenione wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. (Dz. U. Nr 165 Poz. 1359).

Zgodnie z tym Rozporządzeniem przekroczenie standardów jakości gleby i jakości ziemi stwierdzono w przypadku:

§ **Ołowiu** – pp nr 67 (Świeradów Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój),

§ **Arsenu:**

- pp nr 4 (Pobiedna gm. miejsko – wiejska Leśna),
- pp nr 5 (Pobiedna gm. miejsko – wiejska Leśna),
- pp nr 6 (Pobiedna gm. miejsko – wiejska Leśna),
- pp nr 74 (Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój),
- pp nr 75 (Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój),
- pp nr 77 (Czerniawa Zdrój gm. miejska Świeradów Zdrój).

Źródłem zanieczyszczenia gleb arsenem jest prawdopodobnie spalanie węgla brunatnego. Najbliższym zakładem spalającym w bardzo dużych ilościach węgiel brunatny, jest elektrownia Turów. Wymienione punkty pomiarowe są zlokalizowane w odległości ponad 25 km na wschód od tej elektrowni, a w regionie przeważają wiatry z kierunku zachodniego.

Gleby położone wzdłuż drogi komunikacyjnej Zgorzelec – Lubań – Olszyna charakteryzowały się naturalną zawartością metali ciężkich; nie stwierdzono przekroczenia standardów jakości gleby i standardów jakości ziemi w przypadku zawartości objętych badaniami metali ciężkich. We wszystkich badanych próbach stwierdzono natomiast przekroczenie dopuszczalnej zawartości benzo(a)pirenu.

WNIOSKI Z BADAŃ

1. Stan zakwaszenia gleb na terenie powiatu lubańskiego jest bardzo niekorzystny. Przeprowadzone badania oraz wyniki badań z lat 2006 – 2009 wskazują, że ponad 90 % gleb na użytkach rolnych jest nadmiernie zakwaszonych i wymaga wapnowania, w tym blisko 70 % w stopniu pilnym.
2. Wapnowanie gleb zakwaszonych, skażonych lub narażonych na skażenia metalami ciężkimi jest skutecznym zabiegiem agrotechnicznym, zmniejszającym ruchliwość metali ciężkich w glebie oraz ich przyswajalność dla roślin. Na terenie powiatu lubańskiego wapnowanie powinno być potraktowane jako podstawowy zabieg ograniczający ujemne skutki antropopresji.
3. Optymalizacja odczynu gleb użytkowanych rolniczo jest również niezbędna z rolniczego punktu widzenia. Uregulowany odczyn stwarza roślinom uprawnym warunki do prawidłowego wzrostu i rozwoju. Wapnowanie oraz nawożenie gleb powinno być realizowane w oparciu o aktualne wyniki badań odczynu i zasobności gleb dla każdego gospodarstwa. Badania winny być aktualizowane co 3 – 4 lata.
4. Na zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi narażone są głównie gleby na obszarach miejskich; szczególnie Świeradowa Zdroju, Czerniawy Zdroju i Lubania. W największym stopniu gleby na tych obszarach są zagrożone zanieczyszczeniem cynkiem, ołowiem i miedzią.
5. Stwierdzone przekroczenia zawartości metali ciężkich oraz benzo(a)pirenu winny stać się wytycznymi do przeprowadzenia szczegółowych badań, w celu wyznaczenia zasięgu obszarów, na których zostały przekroczone standardy jakości gleb – zgodnie z zapisami Ustawy – Prawo Ochrony Środowiska [Dz.U.2008.25.150].
6. Badania monitoringowe gleb powinny być kontynuowane, zgodnie z zapisem w art. 18 Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych [z dnia 03.02.1995 r.] oraz Ustawy – Prawo Ochrony Środowiska art. 109, które zobowiązują starostę do prowadzenia okresowych badań poziomu skażenia gleb i roślin.

Zadanie:

§ Dosadzanie drzew i krzewów

Realizacja:

Starosta Lubański corocznie przeprowadza kontrolę obowiązkowych nasadzeń lub przesadzeń, które nałożone zostały w decyzjach zezwalających na wycinkę. Kontrola obejmuje zagadnienia dot. realizacji uprawnień zgodnie z art. 83 ust. 3 oraz art. 90 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r; Nr 151, poz. 1220 z p. zm.) oraz art. 162 ust. 2 – k.p.a. (Dz. U. Nr 98, poz.1071 z 2000 roku z p.zm.), podlegają jej wszystkie zezwolenia, które przewidują obowiązek nasadzeń. Zgodnie z art. 90 ustawy o ochronie przyrody starosta udziela

zezwoleń na wycinkę drzew oraz kontroluje nasadzenia zieleni na nieruchomościach stanowiących własność komunalną.

Starosta Lubański w latach 2008-2010 wydał łącznie 315 zezwoleń na wycinkę drzew, w tym okresie decyzji nakładającej obowiązek nasadzeń zastępczych było 61 w tym:

- 2008 rok – 21 decyzji, w których nałożono obowiązkowe nasadzenia w ilości 111 szt. drzew oraz 200 m²,
- 2009 rok – 25 decyzji, w których nałożono obowiązkowe nasadzenia w ilości 196 szt. drzew,
- 2010 rok – 15 decyzji, w których nałożono obowiązkowe nasadzenia w ilości 184 szt. drzew oraz 100 m² krzewów.

Dotychczas wszystkie podmioty obciążone nasadzeniami wywiązały się z nałożonego obowiązku w podanym zakresie oraz terminie.

Zadanie:

§ Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych

Realizacja:

Na terenie powiatu lubańskiego aktualnie występują trzy formy ochrony przyrody prawnie chronione:

Obszary Natura 2000

Projektowane Specjalne Obszary Ochrony siedlisk Natura 2000 – obszary, które zostały zatwierdzone w drodze decyzji przez Komisję Europejską – Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW).

- Powiat Lubański - Sztolnie w Leśnej - kod obszaru PLH020013.

Obszar ostoi obejmuje dwa zespoły sztolni Boborowo i Leśna. Sztolnie są miejscem zimowania, służą jako kwatery przejściowe i miejsca godowe dla unikatowych gatunków nietoperzy, zajmują powierzchnię 0,5 km². Stwierdzono występowanie w tym miejscu około 8 różnych gatunków nietoperzy m.in.:

- nocka rudego,
- nocka dużego,
- gacka brunatnego,
- mopka.

Na obszarze Sztolni w Leśnej wyróżniono siedliska z II załącznika Dyrektywy Siedliskowej:

- siedliska nietoperzy.

Użytki ekologiczne

Miasto Lubań

Na terenie miasta Lubań znajduje się użytek ekologiczny pn. Dolina Gozdnicy, który ustanowiono Uchwałą Rady Miasta Lubań Nr XXXIII / 261 / 2005 w dniu 30.03.2005 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 83 z dnia 13.05.2005 r. poz. 1839). Obejmuje on teren doliny rzeki Gozdnicy z bogatą roślinnością leśną i łąkową oraz ciekawą fauną kręgowców i bezkręgowców.

Gmina Siekierzyn

Na terenie gminy Siekierzyn zlokalizowany jest użytek ekologiczny pn. Jezioro Formoza, ustanowiony Uchwałą Rady Gminy Siekierzyn Nr XX/119/04 w dniu 29.06.2004 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 151, poz. 2660 z 31.10.2004r.). Powyższy obszar to miejsce występowania i rozrodu płazów bezogonowych: kumaka nizinnego, ropuchy szarej, rzekotki drzewnej, grzebiuszki ziemnej, żaby trawnej, żaby moczarowej, żaby wodnej, żaby jeziorkowej, jaszczurki żyworodnej i zaskrońca zwyczajnego.

Pomniki Przyrody

Gmina Leśna

Na terenie Gminy Leśna obecnie znajduje się 14 pomników przyrody w tym 12 pomników przyrody ożywionej oraz 2 pomniki przyrody nieożywionej, które ustanowione zostały:

- Rozporządzeniem nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115),
- Rozporządzeniem Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116).

Lubań Gmina

Gminy Lubań posiada obecnie 3 pomniki przyrody ożywionej ustanowione:

- Rozporządzeniem Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115),
- Rozporządzeniem Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69).

Lubań Miasto

Na terenie miasta Lubań obecnie znajduje się 61 pomników przyrody w tym 60 pomników przyrody ożywianej oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej, które ustanowione zostały:

- Uchwałą Nr XIX/104/2008 Rady Miasta Lubań z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 124 poz. 1471 z 6 maja 2008 r.),
- Rozporządzeniem Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116),
- Rozporządzeniem Nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 115),
- Rozporządzeniem Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13 z dnia 19 kwietnia 1993 r. poz. 84),
- Rozporządzeniem Nr 2/92 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 24 marca 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 8 z dnia 6 kwietnia 1992 r. poz. 69),
- Rozporządzeniem Nr 7/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 4 listopada 1991 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 31 z dnia 15 listopada 1991 r. poz. 241).

Gmina Siekierzyn

Na terenie gminy Siekierzyn zlokalizowanych jest obecnie 71 pomni przyrody ożywionej ustanowionych:

- Uchwałą Nr XXVI/110/2000 Rady Gminy Siekierzyn z dnia 29 sierpnia 2000 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie gminy Siekierzyn,
- Uchwałą Nr XX/120/04 Rady Gminy Siekierzyn z dnia 29 czerwca 2004 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie gminy Siekierzyn,
- Rozporządzeniem Nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 21 z dnia 25 maja 1994 r. poz. 116),
- Rozporządzeniem Nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jel. Nr 13 z dnia 19 kwietnia 1993 r. poz. 84).

Gmina Olszyna

Gminy Olszyna posiada obecnie 1 pomniki przyrody ożywionej ustanowiony:

- Rozporządzeniem Nr 24 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 17 września 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 185 z dnia 1 października 2004 r. poz. 2983.

Gmina Platerówka

Na terenie gminy Platerówka znajdują się obecnie 2 pomniki przyrody ożywionej ustanowione:

- Zarządzeniem Nr 6/90 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 21 lutego 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Jeleniogórskiego Nr 1 poz. 17).

Świeradów – Zdrój

Gminy Świeradów-Zdrój posiada obecnie 8 pomników przyrody ożywionej ustanowionych:

- Rozporządzeniem Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 03 kwietnia 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Jeleniogórskiego nr 13 poz. 84 z dnia 19.04.1993 r.

Zadanie:

§ Opracowywanie inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa

Realizacja:

Podstawowym dokumentem, opracowanym na zlecenie Starosty Lubańskiego, który zapewnia prawidłowe prowadzenie nadzoru w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa jest inwentaryzacja stanu lasów, sporządzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planów urządzania lasów, uproszczonych planów urządzania lasów oraz inwentaryzacji stanu lasu. Inwentaryzacja stanu lasów określa planowane zadania gospodarcze w lasach przez okres 10 lat.

Aktualnie Starosta Lubański posiada dwie obowiązujące inwentaryzacje stanu lasów, na podstawie których nadleśnictwo realizuje zadania związane z gospodarką leśną w lasach prywatnych właścicieli. Inwentaryzacja zawiera opis i powierzchnię każdej działki leśnej, wskazuje główny gatunek drzew ich wiek oraz klasę bonitacyjną gleby na której rośnie las. Ponadto wyznacza rodzaj prac gospodarczych, m.in. związanych z hodowlą i użytkowaniem lasu, których obowiązek realizacji mają właściciele lasów.

W 2010 roku wykonana została inwentaryzacja stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa położonych na terenie powiatu lubańskiego w 50 obrębach ewidencyjnych, na łącznej powierzchni 161,14 ha. Wskazany dokument obowiązuje do 31.12.2019 roku.

Obowiązującym dokumentem jest również inwentaryzacja sporządzona w 2007 roku w 42 obrębach ewidencyjnych, na łącznej powierzchni 203,17 ha. Wskazany dokument obowiązuje do 31.12.2017 roku.

Łącznie w opracowanych inwentaryzacjach wyznaczono zadania gospodarcze dla 364,31 ha lasów prywatnych.

Suma lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w styczniu 2011 roku wyniosła 414.35 ha, w tym lasów:

- osób fizycznych - 289.5377 ha,
- osób prawnych - 89.9945 ha,
- komunalnych - 34.8210 ha.

Obecnie bez aktualnej inwentaryzacji pozostaje 50, 04 ha lasów prywatnych.

Łączny koszt opracowania obu inwentaryzacji wyniósł 31 400 zł, na pokrycie w/w kosztów pozyskano środki, w ramach dotacji przyznawanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 15 650 zł.

Zadanie:**§ Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu.****Realizacja:**

Uchwałą podjętą w dniu 8 czerwca 2010 roku na Sesji Młodych Ekologów, Radnych Rady Miejskiej Lubania i Radnych Rady Powiatu Lubańskiego został zatwierdzony i przyjęty do realizacji Program Edukacji Ekologicznej i Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju dla Gminy Miejskiej Lubań i powiatu lubańskiego.

Przesłaniem Programu jest wychowanie odpowiedzialnego za środowisko naturalne, nie tylko w skali lokalnej, ale i globalnej mieszkańca Ziemi Lubańskiej, który świadomie dąży do zrównoważonego rozwoju rozumiejąc ten rozwój jako jedyną drogę postępu w rozwoju społeczeństw przy równoczesnym zachowaniu dóbr przyrody dla przyszłych pokoleń.

Cele i działania wynikające z programu powinny przynieść konkretne zmiany na korzyść w obszarze świadomości i wiedzy ekologicznej, wykorzystania zasobów, współpracy, wymiany doświadczeń i dialogu społecznego. Z uwagi na specyfikę tak społeczną, jak i środowiskową województwa dolnośląskiego, sformułowane zostały trzy główne cele Programu Edukacji Ekologicznej dla realiów Ziemi Lubańskiej:

- I. Rozwój świadomości ekologicznej i zasad zrównoważonego rozwoju mieszkańców miasta Lubania i powiatu lubańskiego.
- II. Doskonalenie stałej współpracy międzysektorowej oraz dialogu społecznego lokalnego i transgranicznego.
- III. Racjonalne wykorzystanie i dalszy rozwój bazy służącej powszechnej edukacji ekologicznej i edukacji dla zrównoważonego rozwoju.

Cele te są spójne z celami wyznaczonymi w Strategii Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju, Lubania 2008-2014, które przyjęto do realizacji:

Cel nadrzędny: Społeczność lokalna Lubania i powiatu lubańskiego posiada wiedzę i umiejętności oraz postępuje zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, nabywając kompetencje w dziedzinie kształtowania przyszłości.

Cel główny: Zrównoważony rozwój środowiska lokalnego Lubania i powiatu lubańskiego poprzez systematyczną i wieloaspektową edukację dla zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe:

- Środowisko lokalne wyposażone w wiedzę i umiejętności odnoszące się do zasad zrównoważonego rozwoju,
- Środowisko lokalne postępujące zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- Systematyczna i wieloaspektowa edukacja dla zrównoważonego rozwoju,
- Miasto Lubań jako znaczący ośrodek edukacji dla zrównoważonego rozwoju w regionie.

Działania:

- Ø Edukacja ekologiczna w szkolnictwie
- Ø Edukacja ekologiczna dorosłych

Zadania:

- § Organizowanie i współorganizowanie konkursów
- § Współorganizowanie festynów
- § Wydawanie materiałów informacyjnych z zakresu stanu i ochrony środowiska
- § Szkolenia rolników

Realizacja:**Edukacja ekologiczna**

Zadania dot. edukacji ekologicznej realizowane są poprzez Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Lubaniu, na podstawie porozumienia Nr 52/2010 z dnia 23 marca 2010 r. zawartego pomiędzy Powiatem Lubańskim a Gminą Miejską Lubań. Zgodnie z tym porozumieniem powiat dofinansowuje RCEE ze środków pochodzących z opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie działań realizowanych na terenie całego powiatu.

Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Lubaniu przedkłada corocznie Zarządowi Powiatu informację z realizacji działań prowadzonych w danym roku. Informacja jest również przedstawiana przez kierownika RCEE w Lubaniu na posiedzeniach Komisji Gospodarki Przestrzennej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Powiatu Lubańskiego.

Rok 2009

Zadanie wiodące: organizacja XIII Lubańskiej Wiosny Ekologicznej' 2009 pod hasłem „Jesteśmy mieszkańcami Ziemi – jesteśmy mieszkańcami Wszechświata”. Kontynuacja działań Dekady Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju na szczeblu lokalnym oraz działania Światowego Roku Astronomicznego ONZ.

Realizacja zadania przebiega w dwóch etapach:

I - od 2 lutego do 22 czerwca 2009 (I i II kwartał) – główny blok edukacyjny;

II - od 5 stycznia 2009 do 2 lutego 2009 i od 23 czerwca do 20 listopada 2009 – działania uzupełniające.

W programie zaplanowano i zrealizowano dodatkowo zadanie „Kampania promocyjna dla projektu „Rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie powiatu lubańskiego”.

LWE' 2009 nadal ma ponadlokalny charakter obejmując działaniami dzieci i młodzież oraz dorosłych mieszkańców miasta Lubań, powiatu lubańskiego, obszaru ZG „Kwisa”, obszaru Nadleśnictwa Świeradów, powiatów przygranicznych Euroregionu Nysa i subregion jeleniogórski.

W części I zrealizowano 11 zadań:

1. Druk i wydanie plakatów z programem LWE' 2009.

Kampania promocyjna – projektu dotyczącego gospodarki odpadami. pt. „Rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie powiatu lubańskiego.

W kampanii:

-napisano i wydano publikację pt. „Proste rady na odpady, czyli czysto i pożytecznie. Lubański poradnik o segregacji i zbiórce odpadów ” (2000 egz.);

-opracowano i wydano ulotkę informacyjno – edukacyjną pt. „Problem z odpadami? Nie u nas!” (15.000 szt.);

-zorganizowano Powiatową Sesję Młodych Ekologów;

- zaprojektowano i wykonano banery (2 szt.) i postery typu rollap (2 szt.) z hasłem: „Segreguj odpady – bądź mądry przed szkodą!”;

-przeprowadzono kampanię medialną w prasie i telewizji lokalnej. Główne działania tej kampanii były współfinansowane ze środków ZGiUK w Lubaniu oraz Ekofunduszu.

-przeprowadzono szkolenie pt. „Wykorzystanie lubańskiego poradnika „Proste rady na odpady” – zorganizowane dla nauczycieli w dniu 16. IV. 2009 – (*udział wzięło 12 osób, 2 pracowników RCEE*).

2. Koncert pt. „Jesteśmy dziećmi Wszechświata a Ziemia to nasz dom” - inauguracja LWE.

Głównym adresatem są najmłodszy i osoby niepełnosprawne. Zaproszono uczestników z 13 placówek. Dnia 23. 04. 2009 r. do sali widowiskowej Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu przybyli widzowie z 8 placówek: Przedszkola Miejskiego nr 3 w Lubaniu, Przedszkola

Niepublicznego w Lubaniu, SP nr 1, 2, 3, 4 w Lubaniu, w Kościelniku, nr 2 w Olszynie, Radogoszczy i Smolniku, SOS-W w Lubaniu, Warsztatów Terapii Zajęciowej w Lubaniu. Koncert odbył się w obecności zastępcy Burmistrza Miasta Lubań, Wójta Gminy Lubań, Naczelników Wydziałów Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lubań i Starostwa Powiatowego. ***W koncercie udział wzięło 400 osób, w tym: 361 uczniów, 20 nauczycieli, 14 innych dorosłych, 4 przedstawiciele administracji lokalnej, 1 pracownik RCEE.***

3. Zajęcia edukacyjne w Muzeum Regionalnym w Lubaniu z wykorzystaniem wystawy pt. „Karkonosze panoramiczne”, warsztaty ekologiczne przeprowadzone z wykorzystaniem wystawy. Wystawa została sprowadzona z Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze i przygotowana do ekspozycji przez pracowników Muzeum Regionalnego w Lubaniu, które użyczyło powierzchni prezencyjnej, plansz, antyram i gablot. Wystawę wzbogacono o tematykę związaną z geologią i legendami karkonoskimi. Czynna była od 3. IV. do 10. V. 2009 r. W otwarciu wystawy uczestniczyli członkowie Klubu Seniora działającego przy Domu Dziennego Pobytu w Lubaniu. Wystawę obejrzały: grupy z Przedszkola Niepublicznego w Lubaniu; ze Szkół Podstawowych nr 1, 2, 3 i 4 z Lubania, Kościelnika, Zaręby, Ośrodka Edukacji Kaszubskiej – Szkoła Podstawowa na Głodnicy Strzecz; Gimnazjum nr 2 i 3 z Lubania; Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej i Adama Mickiewicza w Lubaniu; Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu, Młodzieżowego Domu Kultury w Lubaniu; Domu Dziennego Pobytu, Transgranicznego Spaceru polsko -niemieckiego Euroregionu Nysa -Saksonia, Warsztatów Terapii Zajęciowej w Lubaniu.

Wystawę odwiedziło ogółem 39 grup – razem: 808 osób, w tym 714 uczniów i 94 dorosłych).

4. Warsztaty ceramiczne i zajęcia edukacji dla zrównoważonego rozwoju p.t. „Gлина, mało doceniany skarb Ziemi”. Warsztaty te były nagrodą dla uczniów i nauczycieli czterech placówek:

- 1) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu za aktywne uczestnictwo w kampanii lokalnej Europejskiego Dnia bez Samochodu' 2008.
- 2) Gimnazjum nr 3 w Lubaniu za przygotowanie happeningu ulicznego pt. „Dajmy odetchnąć miastu” w ramach Europejskiego Dnia bez Samochodu' 2008.
- 3) Szkoły Podstawowej w Kościelniku za inicjatywę lokalną i zaangażowanie w ochronę środowiska przed dzikimi wysypiskami.
- 4) Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej za zaangażowanie w prace zalesiania i zadrzewiania oraz tworzenia otuliny ochronnej dla miasta Lubań.

Warsztaty poprowadził nauczyciel – ceramik z Pracowni Ceramicznej „Chata za wsią” w Radogoszczy. Uczestnicy poznali glinę, jako zasób naturalny Ziemi. Zajęcia zostały wzbogacone o wycieczkę edukacyjną na specjalną plantację nasienną Nadleśnictwa Świeradów, gdzie poznali problemy zrównoważonej gospodarki leśnej na. Warsztaty odbyły się w dniach: 08, 18, 22, 29 maja 2009 r.

W warsztatach ogółem uczestniczyło 126 osób, w tym: 117 uczniów, 7 opiekunów, 1 prowadzący oraz 1 leśnik.

5. IV. Festiwal nauki pt. „Ochraniać życie na Ziemi”. Czwarta edycja festiwalu została skierowana do nauczycieli biologii szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych i odbyła się 30. IV. 2009 r. Forma festiwalu polegała na przygotowaniu prezentacji tematycznych i doświadczeń laboratoryjnych przez uczniów z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących w Lubaniu zgodnie z podstawą programową przedmiotu „przyroda” dla klas szóstych szkół podstawowych. Tegoroczny festiwal został poświęcony ochronie bioróżnorodności gatunkowej na Ziemi. Uczniowie starsi pod kierunkiem nauczycieli – promotorów przekazywali swoją wiedzę młodszym koleżankom i kolegom posługując się przygotowanymi przez siebie doświadczeniami, prezentacjami multimedialnymi, kamerą. W festiwalu uczestniczyli uczniowie klas szóstych Szkół Podstawowych nr 1,2,3 i 4 w Lubaniu. Prezentacje przygotowali uczniowie Gimnazjum nr 2 i 3, ZSP im. A. Mickiewicza. Ta forma edukacji cieszy się uznaniem i

zainteresowaniem uczniów oraz nauczycieli. Prezentery oraz ich promotorzy otrzymali nagrody w postaci wartościowych książek o tematyce przyrodniczej. Za szczególną aktywność przekazano nagrodę książkową liderce edukacji ekologicznej Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubaniu.

W festiwalu udział wzięło ogółem (138 osób): 120 uczniów szkół podstawowych, 8 gimnazjum, 2 szkoły ponadgimnazjalnej pod opieką 7 nauczycieli, 1 pracownik RCEE.

6. Powiatowa Sesja Młodych Ekologów z udziałem przedstawicieli samorządów lokalnych i administracji pod hasłem „Co zrobić, ażeby odpady trafiały tam, gdzie powinny?”

Sesja Młodych Ekologów' 2009, która odbyła się 27. II. 2009 r. była jedną z form realizacji kampanii promocyjnej projektu pt. „Rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie powiatu lubańskiego”. Do udziału w niej zostali zaproszeni liderzy edukacji ekologicznej i przedstawiciele szkół z obszaru powiatu lubańskiego, radni Rady Miasta Lubań i Powiatu Lubańskiego oraz przedstawiciele administracji lokalnej Urzędu Miasta Lubań, Starostwa Powiatowego a także wójtowie gmin znajdujących się na obszarze działania Zakładu Gospodarki i Usług Komunalnych w Lubaniu. Uczestniczyli reprezentanci 13 placówek z powiatu lubańskiego - Szkół Podstawowych: nr 1 w Lubaniu, Smolniku, nr 1 i nr 2 w Olszynie, Kościelniku, Świeradowie – Zdroju, Gimnazjum nr 2 i 3 w Lubaniu, Olszynie, Pisarzowicach, Leśnej, Świeradowie – Zdroju, Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu.

Szkoły uczestniczące w Sesji i prezentujące swoje wystąpienia otrzymały jako nagrody film edukacyjny pt. „Czy zasypią nas śmieci?”. Na Sesji zaprezentowano publikację pt. „Proste rady na odpady, czyli czysto i pożytecznie. Lubański poradnik o segregacji i zbiórce odpadów”, którą przekazano do bibliotek szkolnych i Urzędów Miasta oraz Urzędów Gmin kierujących odpady do Centrum Utylizacji Odpadów Gmin Łużyckich. Rozdano ulotki informacyjno – edukacyjne pt. „Problem z odpadami? Nie u nas!” i wystawiono specjalne postery edukacyjne typu roll-up i rozwieszono Banery pt. „Segreguj odpady – bądź mądry przed szkodą”..

Na placu przed ratuszem urządzono wystawę prezentującą typy pojemników segregacyjnych oraz nowy sprzęt zakupiony w ramach realizacji projektu. Wystawę oglądali mieszkańcy i uczniowie szkół. **W otwarciu wystawy uczestniczyło 34 uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubaniu pod opieką 2 nauczycieli.**

W sesji uczestniczyły ogółem 82 osoby, w tym: 43 uczniów, 13 nauczycieli, 10 radnych, 7 przedstawicieli administracji, 3 przedstawicieli zakładów gospodarki odpadami, 1 przedstawiciel MiPBP, 2 pracowników RCEE, 3 przedstawicieli mediów lokalnych.

7. Konkurs fotograficzny z cyklu „Kartka z przewodnika – zachować krajobraz dla potomnych”. Konkurs miał charakter otwarty i był skierowany do wszystkich chętnych mieszkańców Ziemi Lubańskiej, Gminy Mirsk i Gryfów Śląski. Cel konkursu zakładał utrwalenie na fotografii krajobrazu Pogórza Izerskiego w jego maksymalnie nieskażonej postaci i rozbudzanie zainteresowań przyrodniczych, turystycznych i fotograficznych różnych pokoleń. Wpłynęły prace 86 autorów - albumy tematyczne i pojedyncze zdjęcia. Prace przekazało 12 placówek: Szkoła Podstawowa nr 1 i 2 w Olszynie, nr 1 i 2 w Świeradowie-Zdroju, nr 4 w Lubaniu, Gimnazjum nr 1 i 2 w Lubaniu, Leśnej, Pisarzowicach i Świeradowie-Zdroju, ZSP im. A. Mickiewicza i ZSP im. KZL w Lubaniu. Udział wzięły też osoby dorosłe. Zakwalifikowano wszystkie prace, które zostały nagrodzone i zostaną wykorzystane do przygotowania wystawy w galerii Łużyckiego Centrum Rozwoju w Lubaniu. Przygotowano nagrody w trzech kategoriach: szczególne wyróżnienia, wyróżnienia, udział. Laureatom wręczono w dniu 16 czerwca 2009 r. nagrody w postaci wydawnictw o tematyce przyrodniczej.

W konkurs zaangażowało się ogółem 99 osób, w tym: 82 uczniów pod opieką 12 nauczycieli, 4 osoby dorosłe, 1 pracownik RCEE.

8. Seminarium warsztatowe p.t. „Wyprawy przyrodnicze po Lubaniu i okolicy - najcenniejsze na Ziemi Lubańskiej”. Seminarium było propozycją dla nauczycieli, hobbystów

i działacze proekologicznych zainteresowanych przyrodą Ziemi Lubańskiej. Celem seminarium było pokazanie najcenniejszych okazów drzew pomnikowych w arboretum w Parku na Kamiennej Górze w Lubaniu; jednego z największych eratyków w Sudetach o nazwie „Błękitny kamień” znajdującego się w Lubańskim Wielkim Lesie; najstarszego drzewa w Polsce - cisa w Henrykowie Lubańskim oraz zabytków kultury osadniczej: cmentarzyska kurhanowego w Białogórze i krzyża pokutnego w Rudzicy. Seminarium w dniu 20 maja 2009 r. poprowadził opiekun lubańskich pomników przyrody, przewodnik turystyki PTTK O/ Pogórze Izerskie w Lubaniu, członek Komisji Ochrony Przyrody PTTK i członek zarządu Lubańskiego Stowarzyszenia Ekologicznego „Agenda 21”.

W seminarium uczestniczyło ogółem: 27 osób, w tym: 14 nauczycieli, 10 hobbystów, 1 przewodnik, 1 pracownik RCEE..

9. Konkurs techniczny pt. „Nie byle, jaka budka dla ptaka i całkiem świeża dla nietoperza”. Konkurs jest prowadzony od 2001 roku. To jedna z form realizacji lokalnego programu zwiększania populacji ptaków i nietoperzy poprzez budowę i instalację prawidłowych budek lęgowych dla ptaków i nietoperzy. Wykonano 63 budki (5 budek nie spełniło wymogów regulaminu). Do konkursu zaangażowano dzieci i młodzież z następujących szkół w Lubaniu: Szkoły Podstawowe nr 1, 2 i 3; Gimnazjum nr 3; SOS-W; ZSP im. KZL. Przyznano nagrody w trzech kategoriach: szczególne wyróżnienia, wyróżnienia, udział. Jako nagrody wręczono wykonawcom budek w dniu 31. III. 2009 r. wydawnictwa o tematyce przyrodniczej.

W konkursie udział wzięło 56 uczniów pod opieką 6 nauczycieli. Wspierali: 2 członkowie organizacji pozarządowych. Konkurs zorganizowało i przeprowadziło 2 pracowników RCEE.

10. „W zielonym krajobrazie miasta” – sprzątanie szlaków turystycznych i selekcja zebranych odpadów. Celem tego zadania było, jak co roku porządkowanie miejsc cennych przyrodniczo np: zabytkowy Park na Kamiennej Górze i pomnik przyrody nieożywionej, parki miejskie z cennymi drzewami pomnikowymi, szlaki turystyczne prowadzące przez miasto oraz międzynarodowy Szlak św. Jakuba. Pomocy w realizacji udzieliły lubańskie placówki oświatowo-wychowawcze. Wsparcie logistyczne zapewnił Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Lubaniu. Dodatkowym elementem było selekcionowanie zebranych odpadów, które tym sposobem podnoszą wyniki zbiórki szkół uczestniczących w konkursie „Rady na odpady”. Rękawice i worki zakupił Urząd Miasta Lubań.

Prace wykonane zostały wg następującego przydziału obszarów:

- Szlak czerwony i zielony – Kamienna Góra – Szkoła Podstawowa nr 3 i Gimnazjum nr 2,
- Szlak zielony – Park przy Al. Kombatantów - Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szlak niebieski – Harcerska Góra – Szkoła Podstawowa nr 2,
- Szlak św. Jakuba – Gimnazjum nr 3,
- Szlak niebieski – Park na rzeką Siekierką – Szkoła Podstawowa nr 4,
- Szlak czerwony – od ul. Skalniczej do Sybiraków – ZSP nr 2,
- Szlak zielony – Podwale, Pl. Lompy, dolina potoku Łazek – ZSP im. KZL,
- Użytek ekologiczny „Dolina Gozdniczy” – ZSP im. A. Mickiewicza,
- Zabytkowy park przyszpitalny – Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- skwery w pobliżu placówek – przedszkola, Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy.

W pracach uczestniczyło ogółem 520 osób, w tym: 498 uczniów z 12 placówek. W organizację zaangażowało się 12 liderów edukacji ekologicznej przy wsparciu 10 nauczycieli, 2 pracowników RCEE, 4 pracowników ZGiUK.

11. Światowy Dzień bez Samochodu – Rajd rowerowy im. Wiesława Wajcfełta – czerwiec’ 2009. Rajd ten był propozycją dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych dla uhonorowania po raz dziesiąty pamięci Wiesława Wajcfełta, twórcy ruchu sportowego i czynnego wypoczynku w Lubaniu. Trasy rajdu prowadziły szlakami wytyczonymi przez Związek Gmin „Kwisa” na obszarze gmin: Lubań, Siekierzyn, Leśna, Świeradów. Rajd propagował poprawę bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez

korzystanie z dobrze widocznych elementów n.p: kaski, pomarańczowe koszulki rajdowe. Pomocy w realizacji rajdu udzielili: Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy w Lubaniu i partner Łużyckiej Karty Turystycznej. Zorganizowano rajd dwudniowy 04-05. VI. 2009 r. w kategorii rowerowej dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Bazą główną był ośrodek „Baworowa” nad jez. Leśniańskim. Do uczestnictwa na trasach rowerowych zgłosiły się 3 placówki: Gimnazjum nr 2 w Lubaniu i Gimnazjum w Pisarzowicach, ZSP im. A. Mickiewicza w Lubaniu.

Uczestniczyły ogółem 53 osoby, w tym 47 uczniów, 5 nauczycieli, 1 pracownik RCEE.

12. Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu i Europejski Dzień bez Samochodu

Działania medialne:

- telewizje lokalne: TVK KOMSAT- KASZTBUD oraz TV „ŁUŻYCE”- wyemitowały felietony i informacje z imprez;
- dwutygodnik „Ziemia Lubańska” zamieścił informację o ETZT i EDbS’ 2009. Informacje o ETZT i EDbS umieszczono na stronie internetowej miasta: www.luban.pl, i RCEE: www.eko.luban.com.pl

Działania promocyjne z udziałem partnerów akcji:

Happening na Rynku - 45 uczniów z Gimnazjum nr 3 w Lubaniu przygotowało pod opieką 2 nauczycieli happening pod hasłem wiodącym tegorocznej kampanii, „Popraw klimat swojego miasta”. Happening odbył się na Rynku miejskim.

- w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Lubaniu odwiedzający działy dla dorosłych, dla dzieci i czytelnicy wraz z wypożyczonymi książkami otrzymywali zakładki promujące akcję pod hasłem „Zacytani w autobusie” (*rozdano 600 zakładek*).
- plakaty akcji znalazły się nie tylko w placówkach oświatowych, ale też urzędach i instytucjach miasta.
- Straż Miejska nasiliła kontrole niesfornych kierowców na ul. Brackiej i trzech pierzei Rynku miejskiego, które są całkowicie wyłączone z ruchu samochodowego.

Działania edukacyjne - współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi:

- **Impreza sportowo-rekreacyjna pod hasłem „Dzień bez trucizn”** przygotowana została przez nauczyciela Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego w Lubaniu. Zwycięzcy na torze rowerowym i pieszym otrzymali nagrody w postaci różnorodnych elementów odblaskowych dla rowerzystów i stosowne dyplomy. Grupy kibicujące otrzymały elementy odblaskowe dla pieszych. Wszyscy dostali opaski odblaskowe na rękę z napisem „Europejski Dzień bez Samochodu - Lubań” oraz znaczki akcji.

Udział wzięło 82 uczniów wraz 7 nauczycielami z 5 placówek.

- **Rajd „Agenda 21” – pod hasłem „W ciszy lasu bez hałasu”** prowadził trasami pieszymi do siedziby Leśnictwa Lubań w Radogoszczy. Leśnicy z Leśnictw Lubań, Radostaw i Platerówka zaprosili uczestników rajdu na spacer po lesie i plantacji nasiennej sosny limby. Na zakończenie na wszystkich czekało ognisko i tradycyjne kiełbaski. Uczestnicy rajdu otrzymali na wyprawę opaski odblaskowe z napisem „Rajd Agenda 21- EDbS Lubań” oraz znaczki okolicznościowe.

Udział wzięło: 133 uczniów, 14 nauczycieli, 26 dorosłych, 4 leśników, 2 organizatorów.

- **Akcja „jestem widoczny”** polegała na tym, że uczestnicy potyczek, rajdu i happeningu otrzymali opaski odblaskowe. Opaski takie otrzymali też uczestnicy polsko -czeskiego obozu ekologicznego dla młodzieży zorganizowanego przez Południowo - Zachodnie Forum Samorządu Terytorialnego „Pogranicze” w Lubaniu przy wsparciu Nadleśnictwa Świeradów i Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Lubaniu.

Łącznie rozdano 370 znaczków okolicznościowych i 400 opasek odblaskowych.

13. Sprzątanie Świata Polska’ 2009. Trasy turystyczne i miejsca cenne przyrodniczo porządkowali uczniowie z 7 placówek w Lubaniu: Przedszkole Miejskie nr 1, SP nr 3, nr 4,

Gimnazjum nr 3, ZSP im. KZL, ZSP im. A. Mickiewicza, Warsztaty Terapii Zajęciowej, SOS-W.

Uczestniczyło: 480 uczniów, 30 dorosłych, 36 nauczycieli.

14. Konkurs wiedzy o bioregionie pt. „W krainie łuzyczkich wód i mokradel”. Konkurs jest rozgrywany na dwóch etapach: I powiatowy, II regionalny, w którym uczestniczą laureaci etapów powiatowych z trzech powiatów: bolesławieckiego, lubańskiego i zgorzeleckiego. Do konkursu zgłosiło się 17 placówek: SP nr 1 w Lubaniu, nr 2 i nr 3 w Olszynie, Kościelniku, Pisarzowicach, Smolniku, Radogoszczy, Świeradowie – Zdroju; Gim. nr 2 i nr 3 w Lubaniu, Pisarzowicach, Olszynie Leśnej, Świeradowie – Zdroju; ZSP im. KZL i A. Mickiewicza w Lubaniu, ZSP w Biedrzychowicach. Powiat lubański będą reprezentować: SP w Kościelniku i nr 2 w Olszynie, Gimnazjum w Olszynie, ZSP im. A. Mickiewicza w Lubaniu. Etap regionalny odbędzie się 29. X. 2009 r.

W etapie powiatowym uczestniczyło: 51 uczniów (24 poziom podstawowy, 27 poziom gimnazjalny i ponadgimnazjalny pod opieką 17 nauczycieli).

15. Konkurs wiedzy o bioregionie pt. „Doliną rzeki Kwisy – z biegiem rzeki od gór w doliny”. Obejmuje obszar ZG „Kwisa” Do konkursu zgłosiło udział 28 placówek: SP w Gościszowie, Godziszowie, Gryfowie Śl., Wykrotach, Świeradowie – Zdroju, Gierałtowie, Nowogrodźcu, Czernej, Świętoszowie, Ławszowej, Radogoszczy, Smolniku, Pisarzowicach, Kościelniku, nr 2 i nr 3 w Olszynie, nr 4 w Lubaniu; Gimnazjum w Świeradowie – Zdroju, Mirsku, Pisarzowicach, Leśnej, Olszynie, nr 2 i nr 3 w Lubaniu; ZSP im. KZL i A. Mickiewicza w Lubaniu, ZSP w Biedrzychowicach, ZSL-G (LO) w Mirsku.

Razem: 34 – poziom podstawowy, 14 – poziom gimnazjalny, 8 – poziom ponadgimnazjalny. Ogółem: 56 uczniów pod opieką 28 nauczycieli.

16. Konkurs ekologiczny pt. „Ogród w przyjaźni z naturą”. Przeznaczony jest dla mieszkańców Lubania. Zgłosiło się 13 mieszkańców indywidualnych i 1 wspólnota (3 lokatorów).

17. Konkurs zbiórki selektywnej i gospodarki odpadami dla placówek oświatowych pt. „Rady na odpady” – trwa do 30 października. Do konkursu zgłosiły się: Przedszkola Miejskie: nr 1, nr 3, nr 5 w Lubaniu; Szkoły Podstawowe: nr 1, nr 2, nr 3, nr 4 w Lubaniu, nr 1 nr 2, nr 3 w Olszynie, w Siekierczynie, w Radogoszczy, Pisarzowicach, Kościelniku, Radostowie; Gimnazjum nr 1, nr 2, nr 3 w Lubaniu, w Olszynie, Pisarzowicach, ZSP im. KZL w Lubaniu, SOS-W, Świetlica Socjoterapeutyczna, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lubaniu. Ogółem: 23 placówki.

Około 4000 uczniów i 23 nauczycieli.

18. Zazielenianie miasta. Zadanie pomaga realizować ZSP im. KZL w Lubaniu.

19. Projekty Transgraniczne:

1) Spacerzy wiosenne – polsko – niemieckie:

- „Lubańskim Szlakiem Wulkanicznym – nie tylko bazaltoidy” – uczestników 26 – (17 z Niemiec, 9 z Polski);

- „Daleka – bliska Północ. Wędrówka w polsko- czeskich Górach Izerskich” - 31(18 z Niemiec, 13 z Polski).

2) „Izery dla każdego” – ekologiczny obóz polsko – czeski – uczestników 26 (20 uczniów, 2 nauczycieli, 4 organizatorów).

3) „Las zrównoważony” – projekt zawiera organizację: warsztatów edukacyjnych dla nauczycieli (pl-cz, pl-de), ekologiczny obóz polsko – czeski, warsztaty dla edukatorów, zespół metodyczny, zespół projektowy, zajęcia terenowe.

Organizatorzy; P-ZFST „Pogranicze”, Nadleśnictwo Świeradów, RCEE.

Podsumowanie:

Razem uczestniczyło: 8150 osób, w tym: 7272 dzieci i młodzieży, 104 nauczycieli, 774 innych dorosłych.

/W realizacji części I. Lubańskiej Wiosny Ekologicznej' 2009 uczestniczyło: 2412 osób (w tym: 2085 dzieci i młodzieży, 327 dorosłych);

W działaniach uzupełniających: 5738 (w tym: 5187 dzieci i młodzieży, 104 nauczycieli, 447 innych dorosłych)/.

Odbiorcy środków przekazu:

- 150 000 mieszkańców zasięg TV „Łużyce” (obszar powiatów: lubańskiego, lwóweckiego, bolesławieckiego, Zgorzeleckiego);

-10 000 odbiorców w zasięgu Telewizji kablowej KOMSAT-KASZTBUD;

-86200 mieszkańców – zasięg prasy lokalnej (obszar gmin: Gryfów Śląski, Leśna, miasto Lubań, gmina Lubań, Lubomierz, Mirsk, Nowogrodzic, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn, Sulików, Świeradów, Zawidów).

-**Prasa regionalna** – obszar Dolnego Śląska.

-**Internet** /strona miasta Lubań: www.luban.pl; strona RCEE: www.eko.luban.com.pl; strona Telewizji Łużyce: www.tlb.net.pl/www.luzyce.net.pl; strona dwutygodnika Ziemia Lubańska: www.zl.luban24.pl/

Rok 2010

Zadanie wiodące: organizacja XIV Lubańskiej Wiosny Ekologicznej' 2010 pod hasłem „Różnorodność biologiczna- szansa dla Ziemi – rozwój zrównoważony – szansa dla ludzi”. Kontynuacja działań Dekady Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju na szczeblu lokalnym oraz działania w Światowym Roku Różnorodności Biologicznej ONZ. Realizacja Programu Edukacji ekologicznej i edukacji dla zrównoważonego rozwoju dla miasta Lubań i powiatu lubańskiego.

Realizacja zadań edukacyjnych Centrum została zaplanowana w dwóch etapach:

I- od 03 lutego do 25 czerwca 2010 – główny blok edukacyjny.

II- od 11 stycznia 2010 do 06 grudnia 2010 – działania uzupełniające.

1. Promocja LWE'2010. Druk i wydanie plakatów z programem LWE 2010. Promocja Lubańskiej Wiosny Ekologicznej' 2010 odbyła się z użyciem plakatów, które zostały rozprowadzone w placówkach oświatowo-wychowawczych, urzędach administracji lokalnej, instytucjach kulturalnych. W prezentację programu zostały zaangażowane lokalne środki komunikacji społecznej: Telewizja „Łużyce”, Telewizja Kablowa KOMSAT, dwutygodnik „Ziemia Lubańska” oraz wykorzystany Internet, jako nośnik elektroniczny o najszerszym zasięgu.

2. Koncert pt. „Jesteśmy częścią bogactwa Ziemi” - inauguracja LWE - realizacja programu edukacyjnego. Koncert był formą uroczystego otwarcia programu LWE' 2010 oraz specjalnego zaznaczenia „Dnia Ziemi”. Przeznaczono go do odbioru przez najmłodszych i uczniów mniej sprawnych intelektualnie. I tym razem przybyło na niego wiele osób z Lubania i okolicznych miejscowości. Sala widowiskowa Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu wypełniona była po brzegi. Miejski Dom Kultury w Lubaniu użyczył sali widowiskowej, wykonawców, obsługę, sprzęt nagłaśniający, scenografię. Scenariusz koncertu został sprawdzony przez pracowników RCEE pod względem merytorycznym. Prezentowany program był na bardzo wysokim poziomie. Zaproszono uczestników z 13 placówek. Dnia 29. kwietnia do sali widowiskowej Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu przybyli widzowie z 10 placówek: Przedszkola Miejskiego nr 1 w Lubaniu, Szkół Podstawowych nr 2, 3, 4 w Lubaniu, w

Kościelniku, nr 1 w Olszynie, w Radogoszczy, w Biedrzychowicach, Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Lubaniu oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej w Lubaniu. Koncert odbył się w obecności zastępcy Burmistrza Miasta Lubań, Wójta Gminy Lubań, Naczelników Wydziałów Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lubań i Starostwa Powiatowego.

W koncercie udział wzięło 448 osób, w tym: 378 dzieci i młodzieży, 63 dorosłych, 4 przedstawiciele administracji lokalnej, 2 pracowników i stażysta RCEE.

3. Wykonanie ogólnodostępnej ekspozycji wystawowej pt.: „Siedem skarbów przyrody Ziemi Lubańskiej”.

Do realizacji tego zadania wykonano w RCEE projekty 8 dwustronnych kolorowych plansz pod ostatecznym tytułem „Siedem skarbów przyrody powiatu lubańskiego”. Plansze na poszczególnych stronach prezentują kolejno:

- 1- Siedem skarbów powiatu lubańskiego.
- 2- Bazaltoidy – „czarne złoto” Ziemi Lubańskiej.
- 3,4 - Miasto Lubań – zieleń i bazaltoidy.
- 5,6 – Gmina Leśna – parki, jeziora i zamki.
- 7,8 – Gmina Lubań – „zielone gwiazdy” i ptaki.
- 9,10- Gmina Olszyna – parki, pałace i brzegówki.
- 11,12- Gmina Platerówka – Wielki Las i nie tylko.
- 13,14- Gmina Siekierczyn – wśród trzcin i wód.
- 15,16- Świeradów – Zdrój – „cudowne” wody, góry i lasy ochronne.

W uzgodnieniu z Muzeum Regionalnym w Lubaniu, które jest dysponentem odpowiednich postumentów do prezentacji zewnętrznych wystawa była prezentowana od września do listopada 2010 roku. Miała ona na celu pokazanie szerokiemu ogółowi to, co stanowi największą wartość przyrodniczą poszczególnych gmin powiatu lubańskiego ze szczególnym zwróceniem uwagi na różnorodność biologiczną. Wystawa była łatwo dostępna, ponieważ jest zlokalizowana w centrum miasta Lubań, w strefie wyłączony z ruchu samochodowego.

4. Sesja Młodych Ekologów, Radnych Rady Miejskiej i Radnych Rady Powiatowej poświęcona „Lokalnemu programowi edukacji ekologicznej i edukacji dla zrównoważonego rozwoju Lubań 2010-2015”.

Sesja Młodych Ekologów jest od 1999 roku stałą formą edukacji obywatelskiej młodego pokolenia oraz jedną z form realizacji Programu Edukacji Ekologicznej dla Dolnego Śląska oraz edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Do udziału w niej zostali zaproszeni liderzy i przedstawiciele szkół z obszaru powiatu lubańskiego. Ażeby uchwały z Sesji były obowiązujące, do uczestnictwa w niej zostali zaproszeni radni Rady Powiatu Lubańskiego i Rady Miasta Lubań oraz przedstawiciele administracji lokalnej Urzędu Miasta Lubań, Starostwa Powiatowego i gmin ościennych.

Sesja odbyła się w dniu 8 czerwca 2010.

Gospodarzem Sesji była Szkoła Podstawowa w Kościelniku.

Uczestnicy sesji, delegaci szkół, radni powiatowi i radni miasta Lubań uchwalili przyjęcie „Programu edukacji ekologicznej i edukacji dla zrównoważonego rozwoju dla Gminy Miejskiej Lubań i dla powiatu lubańskiego” jako obowiązującego dokumentu na obszarze powiatu lubańskiego.

Uczestniczyły ogółem 62 osoby (31 uczniów, 10 radnych, 9 nauczycieli, 7 przedstawicieli administracji miasta, powiatu, organizacji pozarządowych, 2 pracowników i stażysta RCEE, 2 przedstawiciele mediów).

5. Ogólnodostępna wystawa fotograficzna pt. „50 lat Karkonoskiego Parku Narodowego”.

Wystawa została sprowadzona z Karkonoskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Szklarskiej Porębie. Udostępniono ją nieodpłatnie w centrum miasta Lubań w galerii Łużyckiego Centrum Rozwoju.

6. Konkurs techniczny pt. „Nie byle, jaka budka dla ptaka i całkiem świeża dla nietoperza”.

Konkurs trwa od 2001 roku. To jedna z form kontynuacji lokalnego programu zwiększania populacji ptaków i nietoperzy poprzez budowę i instalację prawidłowych budek lęgowych dla

ptaków i nietoperzy. Konkurs skierowano do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych funkcjonujących w mieście Lubań oraz placówkach ościennych. Budki zostały sprawdzone przez członka Komisji Ochrony Przyrody PTTK i LSE „Agenda 21” oraz pracowników RCEE w Lubaniu. Po odpowiednim zaimpregnowaniu zawieszono je w miejscach, w których jest ich zbyt mało lub nie ma wcale, uzupełniono w Parku na Kamiennej Górze, alei śródpolnej i lesie na potoku Łazek w Leśnictwie Lubań. Część budek została przeznaczana do wymiany w miejsce zniszczonych. Jako nagrody wykonawcy otrzymali wydawnictwa książkowe o tematyce przyrodniczej.

Wykonano 32 budki. Do konkursu zaangażowano dzieci i młodzież z następujących szkół: Szkoła Podstawowa nr 2 i 4 w Lubaniu; Szkoła Podstawowa w Pisarzowicach, Szkoła Podstawowa w Radogoszczy, Gimnazjum w Pisarzowicach i ZSP im. KZL w Lubaniu. Przyznano nagrody w trzech kategoriach: szczególne wyróżnienia, wyróżnienia, udział. Nagrody- wydawnictwa o tematyce przyrodniczej wręczono w dniu 28 kwietnia 2010r.

W konkursie udział wzięło 32 uczniów pod opieką 6 nauczycieli. Wspierali: 3 członkowie organizacji pozarządowych. Konkurs zorganizowało i przeprowadziło 2 pracowników i stażysta RCEE.

7. Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu i Europejski Dzień bez Samochodu.

Działania promocyjne z udziałem partnerów akcji: dwutygodnik „Ziemia Lubańska” zamieścił informację o ETZT i EDbS’ 2010. W sobotę, 18 września spod Gimnazjum nr 3 do „Orlika” przy SP nr 4 przeszła przez miasto duża grupa uczestników happeningu. Tam uczestnicy zgłoszonych drużyn pokonywali rowerowy tor przeszkód. Do potyczek stanęli reprezentanci: Gimnazjum nr 3 w Lubaniu, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lubaniu i Szkoły Podstawowej w Biedrzychowicach. Na zakończenie tor pokonywali opiekunowie. Zdobywcy najlepszych wyników czasowych otrzymali nagrody w postaci sprzętu sportowego, a uczestniczące placówki piłki. Podziękowania należą się nauczycielom z tych placówek, którzy potrafili zachęcić uczniów do przyścia w sobotę.

Akcja „jestem widoczny” - wszyscy bezpośredni uczestnicy kampanii oraz uczestnicy warsztatów ze Szkoły w Radogoszczy i Przedszkola Miejskiego nr 1 w Lubaniu otrzymali opaski odblaskowe i specjalnie przygotowane znaczki. Niestety, w imprezie nie uczestniczyło tyle placówek ile się zadeklarowało. Na 11 zgłosiły się aż trzy. Rozdano 200 znaczków okolicznościowych i 230 opasek odblaskowych uczestnikom imprezy sportowej i warsztatów.

Udział wzięło ogółem 200 osób (177 uczniów z 14 nauczycielami, 4 rodzicami z 3 placówek oraz 2 leśnikami). Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników i stażysta RCEE.

8. W zielonym krajobrazie miasta sprzątanie szlaków turystycznych i miejsc cennych przyrodniczo 19-30 kwietnia. Zadanie realizowały placówki lubańskie: SP nr 3, SP nr 4, ZSP im. KZL, ZSP im. A. Mickiewicza, WTZ, SOS-W.

Uczestniczyło: 382 osób (w tym 317 uczniów, 25 nauczycieli, 40 dorosłych). Przygotowanie: 2 pracowników RCEE.

9. Sprzątanie Świata Polska’ 2010. Trasy turystyczne i miejsca cenne przyrodniczo porządkowali uczniowie z 8 placówek: Przedszkole Miejskie nr 1, SP nr 3, nr 4, Gimnazjum nr 3, ZSP im. KZL, ZSP im. A. Mickiewicza, Warsztaty Terapii Zajęciowej, SOS-W.

Uczestniczyło: 579 osób (w tym 487 uczniów, 37 nauczycieli, 55 dorosłych).

Przygotowanie: 3 pracowników RCEE.

10. Konkurs wiedzy o bioregionie pt. „W krainie łżyckich osobliwości”. Konkurs został rozegrany na etapie powiatowym a następnie regionalnym, w którym uczestniczą laureaci etapów powiatowych z powiatów: bolesławieckiego, lubańskiego i zgorzeleckiego. W konkursie udział wzięło 10 placówek: SP nr 4 w Lubaniu, nr 2 w Olszynie, Kościelniku, Radogoszczy, Gim. nr 1, 2, 3 w Lubaniu, Olszynie, Leśnej, ZSP im. KZL w Lubaniu,. Powiat lubański reprezentowali: SP w Kościelniku i SP nr 2 w Olszynie, Gimnazjum nr 2 w Lubaniu, Gimnazjum w Leśnej i Gimnazjum w Olszynie. Etap regionalny odbył się 3. listopada 2010 r. w sali edukacyjnej Nadleśnictwa Ruszów, w który udział wzięło 12 placówek: SP nr 2 w Olszynie, Kościelniku, SP nr 4 w Bolesławcu, SP w Gierałtowie, SP nr 3 w Zgorzelcu, SP nr 1 w Bogatyni, Gimnazjum Samorządowe nr 2 w Bolesławcu, Gimnazjum nr 2 w Lubaniu,

Gimnazjum w Leśnej, Gimnazjum w Olszynie, Gimnazjum w Sulikowie, ZS im. Unii Europejskiej w Świątoszowie. uczestników z trzech powiatów. Nagrodzono 24 uczniów, którzy uzyskali największą ilość punktów.

W etapie powiatowym uczestniczyło 29 uczniów (11 poziom podstawowy, 18 poziom gimnazjalny i ponadgimnazjalny pod opieką 10 nauczycieli).

W etapie regionalnym uczestniczyło 36 uczniów (18 poziom podstawowy, 18 poziom gimnazjalny i ponadgimnazjalny pod opieką 12 nauczycieli.)

Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników i stażysta RCEE.

11. Konkurs wiedzy o bioregionie pt. „Doliną rzeki Kwisy – parki, ogrody, zamki i pałace”.

Obejmuje obszar ZG „Kwisa”. Do konkursu zgłosiło udział 31 placówek: 19 – poziom podstawowy, 10 – poziom gimnazjalny, 2 – poziom ponadgimnazjalny – Szkoły Podstawowe: w Uboczu, nr 2 w Świeradowie-Zdroju, w Świątoszowie, MZS w Świeradowie-Zdroju, w Pisarzowicach, nr 2 w Olszynie, nr 3 w Olszynie, w Radogoszczy, w Nowogrodźcu, nr 4 w Lubaniu, w Rębiszowie, w Gryfowie Śl., w Smolniku, w Ławszowej, w Pobiednej, w Czernej, w Gierałtowie, w Czernej, w Mirsku; Gim. MZS w Świeradowie-Zdroju, nr 2 w Lubaniu, w Zarębie, nr 1 w Lubaniu, nr 3 w Lubaniu, w Świątoszowie, w Pisarzowicach, w Leśnej, w Wykrotach, w Olszynie; ZSP im. A. Mickiewicza, ZSP im. KZL w Lubaniu. Konkurs odbył się 22 października w Lubaniu. Ostatecznie udział wzięło 30 placówek z 11 gmin ZG „Kwisa”. Wszyscy uczestnicy otrzymali książki za udział w konkursie. Nagrodzono 6 drożyn, które uzyskały największą ilość punktów.

Ogółem 60 uczniów pod opieką 30 nauczycieli. Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników i stażysta RCEE.

12. Konkurs ekologiczny pt. „Ogród w przyjaźni z naturą”. Przeznaczony jest dla mieszkańców Lubania. Komisja konkursowa wizytuje zgłoszone ogrody biorąc pod uwagę zagospodarowanie zgodne z naturą. Uczestnicy otrzymają nagrody w postaci publikacji specjalistycznej i sprzętu ogrodniczego.

Zgłosiło się 18 mieszkańców. Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników RCEE.

13. Konkurs zbiórki selektywnej i gospodarki odpadami dla placówek oświatowych pt. „Rady na odpady”. Konkurs trwał do 30 października. Do konkursu zgłosiły się: Przedszkola Miejskie: nr 1, nr 3, nr 5 w Lubaniu; Szkoły Podstawowe: nr 2, nr 3, nr 4 w Lubaniu, nr 1, nr 3 w Olszynie, w Siekierczynie, w Radogoszczy, w Radostowie, Pisarzowicach, Kościelniku, Gimnazjum nr 1, nr 2, nr 3 w Lubaniu, w Olszynie, Pisarzowicach, ZSP im. KZL w Lubaniu, SOS-W, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Lubaniu. *Ogółem: 21 placówek w tym 3 608 uczniów i 30 osób dorosłych.*

Ogółem zebrano 24 798 kg makulatury, 7 759,5 kg szkła i 9256,50 kg tworzyw sztucznych.

Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników RCEE przy wsparciu ZGiUK w Lubaniu.

14. Zazielenianie miasta. Uczniowie ZSP im. KZL w Lubaniu w dniu 22 października posadzili 176 sadzonek leszczyny zakupionych przez Urząd Miasta na zboczu Kamiennej Góry.

Ogółem: 29 osób (25 uczniów, 1 nauczyciel, 2 przedstawiciele KOP/PTTK, 1 pracownik UM).

15. Projekty Transgraniczne:

1) Spacery wiosenne – polsko – niemieckie:

- „Od wulkanu do wulkanu – relikty wulkanizmu i bogactwo przyrodnicze Ziemi Lubańskiej” – uczestników 20 – (12 z Niemiec, 8 z Polski);

- „Daleka – bliska Północ. Edukacyjna wędrówka w polsko -czeskich Górach Izerskich” – uczestników 21 (16 z Niemiec, 5 z Polski).

Ogółem: 41 uczestników (13 PL, 28 De).

2) „Las zrównoważony – edukacja leśna społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju” – projekt zawierał organizację: warsztatów edukacyjnych dla nauczycieli, warsztaty dla edukatorów leśnych, zespół projektowy, zajęcia terenowe, konkursy plastyczne, konkurs fotograficzny.

Organizatorzy: P-ZFST „Pogranicze”, Nadleśnictwo Świeradów, RCEE.

Uczestniczyło 48 placówek z subregionu jeleniogórskiego. Z powiatu lubańskiego uczestniczyły następujące placówki: SP MZS w Świeradowie-Zdroju, SP nr 4 w Lubaniu, SP w Radogoszczy,

SP w Pobiednej, SP w Pisarzowicach, SP w Biedrzychowicach, SP nr 3 w Olszynie, SP w Radostowie, Gimnazjum w Olszynie, Gimnazjum w Leśnej, ZSP w Biedrzychowicach.

-Konkursy:

a) Konkurs plastyczny- „Las zrównoważony” – 781 prac 781 autorów (756 PL, 18 Cz, 7 De)- przyznano 101 nagród.

b) Konkurs fotograficzny „Las zrównoważony” – 362 prace 143 autorów (131 PL, 3 Cz, 9 De – przyznano 47 nagród.

c) Konkurs plastyczny dla szkół projektowych na logo-symbol graficzny LKP Sudety zachodnie – 359 prac 353 autorów – przyznano 29 nagród i wyróżnień.

d) Konkurs plastyczny dla szkół projektowych na logo-symbol graficzny „Las zrównoważony” – 378 prac 324 autorów – przyznano 43 nagrody.

e) Konkurs poetycki dla szkół projektowych o temacie „Las zrównoważony” - 265 prac, 235 autorów. Przyznano 4 nagrody główne i 11 wyróżnień.

f) Konkurs na projekt/akcję szkolną pod hasłem „Las zrównoważony” do konkursu przystąpiło 11 placówek w tym - 539 uczniów i 36 osób dorosłych – nagrody przyznano 11 placówkom.

Ogółem uczestników w zrealizowanych dotychczas konkursach: 1697 (1551 uczniów po opieką 96 nauczycieli, 50 dorosłych).

- Warsztaty leśne dla szkół projektowych: SP w Radogoszczy, SP nr 4 w Lubaniu, SP w Pisarzowicach.

Ogółem: 84 osoby (75 uczniów, 5 nauczycieli, 4 leśników). Zaangażowanie: 2 pracowników i stażysta RCEE.

16. Zajęcia terenowe:

1) projekt „Einstein...”: 10 placówek – 279 osób (258 uczniów, 20 nauczycieli, 1 rodzic);

2) wędrowki po bioregionie i edukacja leśna społeczeństwa: DDP w Lubaniu, WTZ w Lubaniu, SP nr 1 w Lubaniu, Przedszkole nr 1 w Lubaniu – ogółem: 220 osób (72 uczniów, 50 przedszkolaków, 83 dorosłych, 12 nauczycieli, 3 leśników).

Uczestniczyło ogółem 499 osób (380 uczniów i przedszkolaków, 32 nauczycieli, 85 dorosłych).

Przygotowanie i realizacja: 2 pracowników i stażysta RCEE.

Podsumowanie:

W realizacji zadań uczestniczyło 7 904 osób (w tym: 7 186 dzieci i młodzieży, 370 nauczycieli, 348 innych dorosłych)

W aspekcie edukacji mimowolnej skierowano się do:

odbiorców środków przekazu i osób przebywających w centrum miasta Lubań:

150 000 mieszkańców zasięg TV lokalnej „Łużyce” (obszar: miasto Lubań, gmina Lubań, Siekierczyn, Olszyna, Nowogrodziec, Bolesławiec);

10 000 odbiorców w zasięgu Telewizji kablowej KOMSAT;

86200 mieszkańców – zasięg prasy lokalnej (obszar gmin: Gryfów, Leśna, miasto Lubań, gmina Lubań, Lubomierz, Mirsk, Nowogrodziec, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn, Sulików, Świeradów, Zawidów).

Prasa regionalna – obszar Dolnego Śląska.

Internet /strona miasta Lubań: www.luban.pl; strona RCEE: www.eko.luban.com.pl; strona Telewizji Lubań-Bolesławiec: www.luzyce.net.pl; strona dwutygodnika Ziemia Lubańska: www.zl.luban24.pl/; Na stronę www.eko.luban.com.pl odnotowano w 2010 roku 23120 wejść.

Zrealizowane zadania przez Powiatowy Zespół Doradców w Lubaniu w ramach programu pracy doradczej Dolnośląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu w latach 2009 - 2010.

1. Kluby 4 – H :

konkursy „Ekologia w oczach dziecka”

konkursy „Twoje środowisko”

2. Energia odnawialna w gospodarstwie – 1 szkolenie
3. Przygotowanie wniosków do Działania: Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności - objętego PROW na lata 2007-2013
Opracowano – 6 wniosków
4. Przygotowanie dokumentacji dla potrzeb certyfikacji gospodarstw ekologicznych.
Opracowano – 5 wniosków
5. Organizacja konkursów na najlepsze gospodarstwo ekologiczne i agroturystyczne
6. Współorganizowanie festynów – Jarmark Ekologiczny „Świeradów”
7. Wydawanie materiałów informacyjnych z zakresu stanu i ochrony środowiska - wydawnictwo „Ekorolnictwo” 820 szt.
8. Szkolenia rolników – 4 szkolenia
9. Porady indywidualne dla rolników 548.

3. Wskaźniki oceny programu:

Jako wskaźniki oceny realizacji programu przyjęto dane Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatu lubańskiego za lata 2008-2010, stanowiące załącznik do raportu.